

Predmet: KSC-BC-2020-06

Tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: Pretresni panel II

sudija Čarls L. Smit III, predsedavajući sudija

sudija Kristof Barte

sudija Genel Metro

sudija Fergal Gejnor, rezervni sudija

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 9. jun 2023.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: poverljivo i *ex parte*

**Druga odluka po zahtevu specijalizovanog tužioca za usvajanje dokaza bez
posredstva svedoka**

Vršilac dužnosti specijalizovanog tužioca
Aleks Vajting

Branilac Jakupa Krasnićija
Venkatešvari Alagendra

PRETRESNI PANEL II (u daljem tekstu: panel), na osnovu članova 21, 40(2) i (6)(h) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 137 i 138(1) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 16. decembra 2022, panel je pozvao Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) da podnese zahtev za usvajanje dokaza bez posredstva svedoka: (i) za materijal sa svog spiska dokaznih predloga koji namerava da upotrebi tokom iskaza svojih prvih 40 svedoka; i (ii) za dokazni materijal koji smatra bitnim za jasno i svrsishodno predočavanje svoje teze u sadašnjoj fazi postupka (u daljem tekstu: četvrti usmeni nalog).¹

2. Dana 8. februara 2023, tužilaštvo je podnelo zahtev za usvajanje dokaza bez posredstva svedoka (u daljem tekstu: zahtev).²

3. Dana 21. februara 2023, na zahtev branilaca Hašima Tačija (u daljem tekstu: g. Tači), Kadrija Veseljija (u daljem tekstu: g. Veselji), Redžepa Seljimija (u daljem tekstu: g. Selimi) i Jakupa Krasnićija (u daljem tekstu: g. Krasnićići) (u daljem tekstu: optuženi i odbrana), panel je produžio rok za podnošenje odgovora na zahtev do 21. marta 2023.³

---

¹ Transkript sednice na engleskom, panel, 16. decembar 2022, str. 1775, red 6, do str. 1776, red 5.

² F1268, specijalizovani tužilac, *Prosecution Application for Admission of Material through the Bar Table /Zahtev tužilaštva za usvajanje materijala u dokaze bez posredstva svedoka/,* 8. februar 2023, sa poverljivim priložima 1-4, 6, 7 i priložima 5, 8.

³ F01309, panel, *Decision on Defence Request for a Revised Bar Table Motion and a Suspension and an Extension of Time /Odluka po zahtevu odbrane za podnošenje revidiranog podneska za usvajanje dokaza bez posredstva svedoka, suspenziju i produženje roka/,* 21. februar 2023, stavovi 15, 16(c).

4. Dana 21. marta 2023, odbrana je odgovorila na zahtev (u daljem tekstu: odgovor).⁴

5. Dana 31. marta 2023, panel je doneo odluku u kojoj odlučio da usvoji u dokaze jedan broj dokumenta predloženih u zahtevu (u daljem tekstu: odluka o usvajanju dokaza bez posredstva svedoka).⁵

II. IZNETA ARGUMENTACIJA

6. Tužilaštvo traži da se bez posredstva svedoka u dokaze usvoje dokumenti koji spadaju u šest kategorija: (i) saopštenja za štampu Glavnog štaba Oslobođilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK), političke izjave i druga saopštenja; (ii) radne verzije izjava za javnost OVK, zaplenjene u domu g. Krasnićija; (iii) objavljeni arhivski zapisi Radija Slobodno Kosovo, medijske agencije Glavnog štaba OVK; (iv) objavljeni arhivski zapisi Kosovapresa, medijske službe Glavnog štaba OVK; (v) materijal iz Kosovapresa preuzet u drugim sredstvima javnog informisanja; i (vi) drugi dokumenti koji ne spadaju u neku konkretnu kategoriju, ali na koje se odnosi četvrti usmeni nalog panela.⁶

7. Odbrana odgovara da zahtev predstavlja neosnovan i po interese odbrane štetan pokušaj da se izdejstvuje usvajanje u dokaze velikog broja dokumenata koji neće biti podvrgnuti nepristrasnoj analizi niti će ispuniti uslov da se provere njihova autentičnost i sadržina, što je slučaj kada se dokazi predlažu za usvajanje posredstvom svedoka.⁷ Odbrana tvrdi da se tužilaštvo nije pridržavalo uputstva panela prema kojem je pri odabiru dokumentacije trebalo da primeni stroge

---

⁴ F01387, specijalizovani branilac, *Joint Defence Response to Prosecution Application for Admission of Material Through the Bar Table* /Zajednički odgovor odbrane na zahtev tužilaštva za usvajanje materijala u dokaze bez posredstva svedoka/, 21. mart 2023, poverljivo, sa poverljivim priložima 1-8.

⁵ F01409, panel, *Decision on Specialist Prosecutor's Bar Table Motion* /Odluka po zahtevu tužilaštva za usvajanje dokaza bez posredstva svedoka/, 31. mart 2023, poverljivo.

⁶ Zahtev, stav 2.

⁷ Odgovor, stav 1.

kriterijume i da za prihvatanje u dokaze predloži samo materijal sa izrazitom dokaznom vrednošću.⁸ Odbrana dodaje da će takav pristup za ishod imati preopterećen sudski spis i da će narušiti pravičnost postupka znatnim odstupanjem od načela usmenog i javnog vođenja kontradiktornog postupka, a da pritom neće ubrzati suđenje niti će doprineti donošenju pravične presude u predmetu.⁹ Pored toga, odbrana iznosi niz prigovora opšte prirode u odnosu na usvajanje u dokaze bez posredstva svedoka 13 različitih kategorija dokumentarnih dokaza, kao i konkretne prigovore u odnosu na niz drugih stavki.¹⁰

III. MERODAVNO PRAVO

8. Merodavno pravo relevantno za ovo pitanje izloženo je u članu 40(6)(h) Zakona i pravilu 138(1) Pravilnika, a prethodno je već opsežno obrađeno u odluci o usvajanju dokaza bez posredstva svedoka.¹¹ Panel će iste kriterijume primeniti i u ovoj odluci.

IV. DISKUSIJA

A. PRELIMINARNA PITANJA

9. Panel napominje da je u odluci o usvajanju dokaza bez posredstva svedoka prioritet dao dokumentima za koje je tužilaštvo navelo da su povezani sa prvih šest svedoka koje namerava da pozove. Ta ranija odluka sada se dopunjuje ovom odlukom, u kojoj se obrađuju dokumenti za koje tužilaštvo kaže da su povezani

---

⁸ Odgovor, stav 3.

⁹ Odgovor, stav 4.

¹⁰ Odgovor, stavovi 14-105; prilozi 1-6 uz odgovor.

¹¹ V. odluku o usvajanju dokaza bez posredstva svedoka, stavove 8-13.

sa svedocima W04746, W01236 i W04290.¹² Budući da dokumenata povezanih sa svedocima W04323, W04337 i W03165 ili nema, ili su u pitanju duplikati, panel neće diskutovati o predloženim dokazima povezanim sa tim svedocima.

10. Panel napominje da, iako se za dokumente SPOE00053729-SPOE00053730-ET¹³ i SPOE00053796-SPOE00053797-ET¹⁴ tvrdi da su povezani sa svedokom W04290, rešavanje o tim dokumentima odlaže do svoje naredne odluke o usvajanju dokaza bez posredstva svedoka.

11. Panel takođe napominje da je u pogledu tri dokumenta već konstatovano da se mogu usvojiti u dokaze kao „povezani dokazni predmeti“ na osnovu pravila 154 Pravilnika,¹⁵ a da je jedan od tih dokumenata u međuvremenu i usvojen.¹⁶ Iz razloga izloženih u odluci o usvajanju dokaza bez posredstva svedoka,¹⁷ zahtev za neposredno usvajanje tih dokumenata u dokaze postao je bespredmetan.

B. KATEGORIJE PREDLOŽENIH DOKAZA

12. Panel će se sada osvrnuti na zahtev tužilaštva da se bez posredstva svedoka u dokaze usvoji materijal koji tužilaštvo namerava da predoči svedocima W04746, W01236 i W04290. Panel je taj materijal cenio po sledećim kategorijama: (i) fotografije i video snimci; (ii) knjige; (iii) napisi iz štampe, novinski članci i intervjui; (iv) uredbe i saopštenja za štampu emitovani na Radiju Slobodno Kosovo i objavljeni u Kosovapresu; (v) službeni dokumenti različitih organizacija;

---

¹² F01243/A01, specijalizovani tužilac, *Annex 1 to Prosecution Submission of List of First 12 Witnesses and Associated Information* /Prilog 1 uz podnesak tužilaštva sa spisom prvih 12 svedoka i povezanih podataka/, 1. februar 2023, poverljivo, str. 15-33.

¹³ V. prilog 4 uz zahtev, stavka 1A2.

¹⁴ V. prilog 4 uz zahtev, stavka 1I2.

¹⁵ **Svedok W04746:** SPOE00330390-00330391, SPOE00198098-00198366 i IT-05-87 P00456; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 197, 203, 335; v. takođe odluku po pravilu 154, stavove 85, 92, 95, fusnotu 158.

¹⁶ V. dokazni predmet 1D00007.

¹⁷ V. takođe odluku o usvajanju dokaza bez posredstva svedoka, stav 21.

(vi) dokumenti povezani sa OVK; i (vii) dokumenti zaplenjeni u domu g. Krasnićija, odnosno g. Seljimija.

1. Prva kategorija: fotografije i video snimci

13. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoje tri fotografije i jedan video snimak.¹⁸ Prema argumentaciji tužilaštva, date fotografije i video snimak su relevantni, autentični, imaju dokaznu vrednost i interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako ti dokazni predlozi budu usvojeni u dokaze.¹⁹

14. Odbrana se protivi neposrednom usvajanju u dokaze niza fotografija i video snimaka jer su mnoge proizveli svedoci tužilaštva, ili su sa njima povezani, pa bi prema tome njihovo usvajanje u dokaze trebalo tražiti posredstvom relevantnih svedoka. Odbrana tvrdi da ustaljena sudska praksa pokazuje da se fotografije i video snimci ne smeju usvajati u dokaze bez posredstva svedoka, odnosno bez nezavisnog svedočenja koje ispunjava uslove za prihvatanje u dokaze.²⁰

15. Panel smatra da, u odsustvu dodatnih informacija kao što su podaci o datumu i mestu i druge kontekstualne informacije kakve svedok pruža tokom iskaza, nije izvesno koliko su fotografije optuženih, svedoka W04290 i drugih lica relevantne. Pored toga, panel smatra da, bez dodatnog konteksta, ne može da se utvrdi ni relevantnost video snimka. Prema tome, panel neće usvojiti fotografije i video snimak u dokaze bez posredstva svedoka.

16. S obzirom na navedeno, panel odbija usvajanje u dokaze bez posredstva svedoka dokumenata 058755-058755, SPOE00204138-00204138, IT-03-66 P248 i 054774-01.

---

¹⁸ **Svedok W04290:** 058755-058755, SPOE00204138-00204138, IT-03-66 P248 i 054774-01; v. prilog 6 uz odluku o usvajanju dokaza bez posredstva svedoka, stavke 334, 512, 613, 622.

¹⁹ Odluka o usvajanju dokaza bez posredstva svedoka, stav 3.

²⁰ Odgovor, stavovi 95-96; prilog 6.8 uz odgovor, str. 2-3, 7-8, 34, 36.

2. Druga kategorija: knjige

17. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoji sledeći materijal,²¹ bilo u celosti ili u vidu odlomaka: (i) knjiga naslovljena „Ratna knjiga“ Nuhija Bitićija, u kojoj su zabeležena njegova sećanja iz vremena kada je tokom sukoba radio kao novinar;²² (ii) knjiga „OZ Lab OVK“ Skendera Žitije, koja sadrži informacije pribavljene iz arhiva OVK i obavljenih intervjua;²³ (iii) knjiga „Rat za Kosovo – komandant Remi govori“ Safeta Zejnullahija, koja sadrži razgovore u vidu pitanja i odgovora vođene između autora i svedoka W04746 u vezi sa sukobom;²⁴ (iv) knjiga koju je objavio g. Krasnići;²⁵ i (v) jedan odlomak iz knjige „Gerilja Reporteren“ Pala Refsdala.²⁶ Tužilaštvo tvrdi da su ti dokumenti relevantni, autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako dokumenti budu usvojeni u dokaze.²⁷

18. Odbrana se protivi usvajanju knjiga u dokaze bez posredstva svedoka.²⁸ Odbrana tvrdi da knjige koje se predlažu za usvajanje nisu *prima facie* pouzdane zato što se u velikoj meri zasnivaju na informacijama iz druge ruke dobijenim od trećih lica koja odbrana ne može neposredno da ispituje.²⁹ Odbrana dodaje da tužilaštvo nije jasno pokazalo u kom smislu se i na koji način različite knjige uklapaju u tezu protiv optuženih i da nudi na usvajanje opsežne knjige ne ukazujući na to koji su delovi u njima relevantni.³⁰

---

²¹ Panel napominje da svako upućivanje na dokumente koji se pominju u ovoj odluci obuhvata i odgovarajuće prevode, osim u slučajevima kada je rečeno drugačije.

²² **Svedok W04746:** SPOE00128571-00128954; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 336.

²³ **Svedok W04746:** SPOE00055678-00056018; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 395.

²⁴ **Svedok W04746:** SPOE00053263-00053359; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 415.

²⁵ **Svedok W04290:** U015-8743-U015-9047; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 9.

²⁶ **Svedok W04290:** SPOE00209434 -00209512; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 329.

²⁷ Zahtev, stav 3.

²⁸ Odgovor, stav 68; prilog 6.4 uz odgovor, str. 1-16.

²⁹ Odgovor, stav 69.

³⁰ Odgovor, stav 70.

19. Pre svega, panel napominje da je Nuhi Bitići, autor „Ratne knjige“, svedok tužilaštva.³¹ Prema tome, panel smatra da bi bilo preuranjeno prihvatiti njegovu knjigu u dokaze pre nego što se sasluša iskaz autora.

20. Što se tiče relevantnosti dokumenata SPOE00055678-00056018, SPOE00053263-00053359 i U015-8743-U015-9047, panel napominje da je tužilaštvo citiralo odlomke iz tih dokumenata u svom pretpretresnom podnesku (u daljem tekstu: pretpretresni podnesak).³² Ti odlomci jesu relevantni jer se u njima govori o, između ostalog, strukturi i ulozi OVK, sredstvima i načinima komunikacije unutar OVK, konkretnim dejstvima u operativnim zonama o kojima se iznose navodi u optužnici i o tome kako je OVK izdavala propise u skladu sa svojom politikom.³³ Kada je u pitanju SPOE00209434-00209512, iako se taj dokument ne citira u pretpretresnom podnesku, panel smatra da je relevantan za prisustvo optuženih na različitim lokacijama i za sredstva komunikacije kojima su raspolagali.

21. U pogledu autentičnosti, panel smatra da su dokumenti SPOE00055678-00056018, SPOE00053263-00053359, U015-8743-U015-9047 i SPOE00209434-00209512 *prima facie* autentični budući da su u pitanju objavljene knjige.

22. Panel se, međutim, nije uverio da je utvrđena *prima facie* pouzdanost dokumenta SPOE00209434-00209512. Poreklo informacija u knjizi je nejasno, a

---

³¹ V. F01296/A02, specijalizovani tužilac, *Annex 2 to Prosecution Submissions Pursuant to Decision F01229* /Prilog 2 uz podnesak tužilaštva na osnovu odluke F01229/, 15. februar 2023, poverljivo, str. 12.

³² F00709/A02, specijalizovani tužilac, *Annex 2 to Prosecution Submission of Corrected Pre-Trial Brief and Related Request* /Prilog 2 uz podnesak tužilaštva sa ispravljenim pretpretresnim podneskom i prateći zahtev/, 24. februar 2022, poverljivo (manje redigovana verzija zavedena je 15. februara 2023, F01296/A01), stavovi 25 (gde se upućuje na str. U015-8782), 58 (gde se upućuje na str. U015-8758), 111 (gde se upućuje na str. U015-8878), 179 (gde se upućuje na str. U015-8757), 203-213 (gde se upućuje na str. SPOE00055805, SPOE00055810, SPOE00055849 i SPOE00055911), 216 (gde se upućuje na str. SPOE00053322), 251 (gde se upućuje na str. U015-8876), 254 (gde se upućuje na str. U015-8874-U015-8876).

³³ V. gore fusnotu 32; v. takođe F00999/A01, *Submission of Confirmed Amended Indictment* /Podnesak kojim se dostavlja potvrđena izmenjena optužnica (u daljem tekstu: optužnica)/, 30. septembar 2022, poverljivo, stavovi 19, 53.

autor neće biti pozvan da svedoči, usled čega je odbrani teško da taj predloženi dokaz podvrgne proveru, a panelu da oceni njegovu pouzdanost. Stoga panel dati materijal neće usvojiti u dokaze bez posredstva svedoka.

23. Panel se uverio u *prima facie* pouzdanost i dokaznu vrednost dokumenta U015-8743-U015-9047. Taj dokument napisao je i objavio g. Krasnići, a tiče se prethodno pomenutih pitanja.³⁴ Panel se takođe uverio u *prima facie* dokaznu vrednost dokumenata SPOE00055678-00056018 i SPOE00053263-00053359 imajući u vidu njihovo poreklo i sadržinu.

24. Premda se tužilaštvo oslanja na odlomke iz dokumenata SPOE00055678-00056018, SPOE00053263-00053359 i U015-8743-U015-9047 u brojnim navratima u svom pretpretresnom podnesku,³⁵ panel nije ubeđen da je opravdano te knjige usvojiti u dokaze u celosti. Prema tome, za sada će iz datih knjiga i odgovarajućih prevoda na engleski jezik u dokaze biti usvojene samo stranice koje je tužilaštvo u svom pretpretresnom podnesku označilo kao relevantne za tezu protiv optuženih.³⁶ Ukoliko tužilaštvo bude želelo da zatraži usvajanje u dokaze drugih stranica iz tih knjiga, biće potrebno da uloži nov zahtev u tom smislu, pri čemu treba da ukaže na relevantne stranice ili odlomke i objasni zbog čega su relevantni za tezu protiv optuženih.

25. U vezi sa pitanjem da li je dokazna vrednost usvojenih stranica iz knjiga SPOE00055678-00056018, SPOE00053263-00053359 i U015-8743-U015-9047 veća od štetnih posledica po interese odbrane, panel napominje da, iako neki odlomci iz knjiga sadrže materijal bez navedenog izvora i/ili informacije iz druge ruke pribavljene iz neutvrđenih izvora, ta pitanja mogu da se reše pridavanjem odgovarajuće dokazne snage spornim odlomcima i/ili prenebregavanjem

---

³⁴ V. gore stav 20.

³⁵ V. gore fusnotu 32.

³⁶ V. gore fusnotu 32.

nepotkrepljenih tvrdnji odnosno izjava. Pored toga, kao što odbrana primećuje u svojoj argumentaciji, tužilaštvo namerava da pozove brojne svedoke koji će biti kadri da informacije iz datih knjiga smeste u odgovarajući kontekst.³⁷ Prema tome, odbrana će imati prilike da ospori informacije iz odlomaka usvojenih u dokaze u okviru unakrsnog ispitivanja svedoka tužilaštva.

26. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokumente SPOE00055678-00056018 (str. SPOE00055805, SPOE00055810, SPOE00055849 i SPOE00055911), SPOE00053263-00053359 (str. SPOE00053322) i U015-8743-U015-9047 (str. U015-8757-U015-8758, U015-8782, U015-8874-U015-8876 i U015-8878). Panel odbija usvajanje u dokaze bez posredstva svedoka dokumenata SPOE00209434-00209512 i SPOE00128571-00128954 u celosti, kao i svih ostalih delova dokumenata SPOE00055678-00056018, SPOE00053263-00053359 i U015-8743-U015-9047.

3. Treća kategorija: napisi iz štampe, novinski članci i intervjui

27. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoji 14 dokumenata, i to: (i) tri dokumenta iz objavljenih arhivskih zapisa Radija Slobodno Kosovo i Kosovapresa s informacijama odnosno izjavama koje se mogu pripisati svedoku W04746 i/ili optuženima;³⁸ (ii) tri članka sa intervjui svedoka W04290 objavljena u novinama Zeri i Kosoves;³⁹ (iii) pet članaka objavljenih u novinama Vašington post i Zeri i Kosoves i reakciju na jedan članak iz Zeri i Kosoves, sa, između ostalog, izjavama koje se mogu pripisati OVK ili optuženima;⁴⁰ (iv) dva članka u kojima se

---

³⁷ Odgovor, stav 63.

³⁸ **Svedok W04746:** SPOE00054318-SPOE00054320, SPOE00054513-SPOE00054514 i SPOE00054878-SPOE00054879; v. prilog 4 uz zahtev, stavke 2H, 2M, 3G.

³⁹ **Svedok W04290:** 043853-043854, IT-05-87 6D00067 i SPOE00230134-SPOE00230134; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 231, 498, 630.

⁴⁰ **Svedok W04290:** SITF00437747-00437748, SITF00243018-00243022, SITF00243005-00243010, SITF00242993-00242999 i 055828-055829; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 421, 438, 440, 444, 621.

diskutuje o prirodi specijalnog ratovanja;⁴¹ i (v) jedan članak o tome kako je g. Tači postavio svedoka W04746 na položaj savetnika 2019. godine.⁴² Tužilaštvo tvrdi da su dati dokumenti relevantni, autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako dokumenti budu usvojeni u dokaze.⁴³

28. Odbrana se protivi neposrednom usvajanju u dokaze intervjuu u kojima su učestvovali svedoci tužilaštva i treća lica. Obrana tvrdi da je, s obzirom na opasnost da su takvi dokumenti bili podvrgnuti novinarskoj analizi i tumačenju ili da su na drugi način bili predmet manipulacije, neophodno da se optuženima pruži prilika da provere istinitost njihove sadržine.⁴⁴ Odbrana dodaje da je tužilaštvo imalo priliku da te intervjuje predoči svojim svedocima dok je sa njima obavljalo razgovore i da iz propusta tužilaštva da tako postupi proizilazi da datim intervjuima treba pripisati malu dokaznu snagu.⁴⁵

29. Odbrana se takođe protivi neposrednom usvajanju u dokaze novinskih članaka u kojima se određene izjave pripisuju OVK ili optuženima zato što joj nije moguće da ospori takve izjave, date izvan sudnice, i dovede u pitanje okolnosti u kojima su one iznesene. Odbrana dodaje da, pri usvajanju u dokaze izjava iz druge ruke bez posredstva svedoka, postoji posebno velika verovatnoća da će interesi odbrane biti neopravdano ugroženi budući da se pomenute izjave pripisuju ključnim licima u predmetu.⁴⁶ Po rečima odbrane, takve izjave su u brojnim slučajevima davane u druge svrhe, na primer radi jačanja morala u redovima OVK, pridobijanja podrške međunarodne zajednice, smirivanja uplašenog i ranjivog civilnog stanovništva ili u cilju samopromocije. Odbrana tvrdi da se takve

---

⁴¹ **Svedok W04746:** SPOE00056463-SPOE00056463 i SPOE00056447-SPOE00056447; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 390 i 392.

⁴² **Svedok W04746:** 076701-076704; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 550.

⁴³ Zahtev, stav 3.

⁴⁴ Odgovor, stav 56.

⁴⁵ Odgovor, stav 57; v. takođe prilog 4 uz odgovor, str. 30-31, 39-41, 72-73, 76-77, 90-91; prilog 6.1 uz odgovor, str. 84-85; prilog 6.3 uz odgovor, str. 5-6, 12-17, 20-21; prilog 6.11 uz odgovor, str. 3-6.

⁴⁶ Odgovor, stav 59.

izjave ne mogu smatrati pouzdanim osim u slučajevima kada se svedoci usmeno izjasne o njihovoj istinitosti i da se ne sme tražiti njihovo usvajanje u dokaze bez posredstva svedoka.⁴⁷

30. Da bi tekstovi iz štampe, novinski članci i intervjui mogli da se usvoje u dokaze bez posredstva svedoka, u pravilu dokument mora da na prvi pogled ima dovoljno pokazatelja svog porekla i obeležja *prima facie* autentičnosti, a strana koja traži njegovo usvajanje mora da objasni kakva mu je dokazna vrednost (uključujući i to koliko je pouzdan).⁴⁸ Činjenica da se ne može identifikovati autor nekog dokumenta ne znači da dati dokument nije moguće prihvatiti u dokaze. Isto tako, činjenica da se ne navodi izvor informacija u dokumentu ne znači nužno da dokument ne ispunjava uslove za prihvatanje u dokaze. Međutim, ako se takav dokument prihvati u dokaze, i jedno i drugo znači da treba brižljivo oceniti kakvu dokaznu snagu on eventualno može da ima.⁴⁹

31. Panel napominje da će razmotriti dokument 008555-008555-ET uprkos tome što tužilaštvo nije navelo da je taj dokument povezan sa jednim od svedoka o kojima se diskutuje u ovoj odluci. Dokument 008555-008555-ET je vest emitovana na Radiju Slobodno Kosovo ubrzo po objavljivanju dokumenta SPOE00054878-SPOE00054879, članka u kojem se kritikuje Bujar Bukošiji. Pošto se u tim dokumentima koriste iste ili slične formulacije, panel smatra da su međusobno

---

⁴⁷ Odgovor, stav 60.

⁴⁸ KSC-BC-2020-07, F00334, Pretresni panel II, [Decision on the Prosecution Request for Admission of Items Through the Bar Table](#) /Odluka o zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka/, 29. septembar 2021, stavovi 31-35, 39-41; ICTY, *Prosecutor v. Ratko Mladić*, IT-09-92-T, Trial Chamber I, [Decision on Defence's Fifth Motion for the Admission of Documents from the Bar Table](#), 30. maj 2016, stavovi 13-15; *Prosecutor v. Ratko Mladić*, IT-09-92-T, Trial Chamber I, [Decision on Prosecution Motion for Admission of Documents from the Bar Table \(Military and Residual Documents\)](#), 13. februar 2014, stavovi 16-17.

⁴⁹ International Criminal Court, *Prosecutor v Bemba Gombo*, ICC-01/05-01/08-2721, Trial Chamber III, [Decision on the Admission into Evidence of Items Deferred in the Chamber's Decision on the Prosecution's Application for Admission of Materials into Evidence Pursuant to Article 64\(9\) of the Rome Statute](#) (ICC-01/05-01/08-2299), 27. jun 2013, stav 25.

tesno povezani, te da je osnovano dokument 008555-008555-ET uzeti u razmatranje.

32. Panel smatra da među pomenutim dokumentima čitav niz sadrži izjave o operativnim zonama Drenica i Lab, članke o svedoku W04290 i intervju obavljen sa njim, kao i izjave za javnost koje se pripisuju optuženima, što je sve relevantno jer se, između ostalog, tiče sledećeg: (i) saznanja koja je Glavni štab OVK imao o događajima u operativnim zonama Drenica i Lab; (ii) navoda o tome da je OVK uzimala na metu lica koja je doživljavala kao svoje protivnike; (iii) veza između svedoka W04290 i g. Seljimija; i (iv) strukture i organizacije OVK.⁵⁰ U pogledu članka i emisije u kojima se kritikuje Bujar Bukoši, ti dokumenti su relevantni za politiku koju je, prema navodima iz optužnice, OVK sprovodila u odnosu na lica koja je doživljavala kao protivnike svog plana i programa.⁵¹

33. Što se tiče dva članka o „specijalnom ratovanju“, panel napominje sledeće. U prvom članku se diskutuje o stavovima OVK u vezi sa pribegavanjem specijalnom ratovanju i dejstvima koje takvo ratovanje proizvodi, tako da članak jeste relevantan u ovom postupku.⁵² Drugi članak se bavi psihološkim ratovanjem sa istorijske tačke gledišta i obrađuje način na koji se taj vid ratovanja koristio tokom različitih sukoba od 1877. do 1974. godine.⁵³ Upadljivo je da se u drugom članku ne govori o OVK niti o događajima koji su se odigrali tokom vremenske nadležnosti Specijalizovanih veća u okviru ovog postupka. Mada deluje kao da članak sadrži jezičke formulacije opšte prirode kakve su korišćene i u odlomku iz dokumenta U002-2800-U002-2822,⁵⁴ koji je takođe predložen za neposredno usvajanje u dokaze, to ne menja činjenicu da, po svemu sudeći, članak nije

---

⁵⁰ Optužnica, stavovi 35-40, 62, 99.

⁵¹ SPOE00054878-SPOE00054879 i 008555-008555-ET; V. prilog 4 uz zahtev, stavku 3G; prilog 3 uz zahtev, stavku 1B3

⁵² SPOE00056463-SPOE00056463; V. prilog 6 uz zahtev, stavku 390.

⁵³ SPOE00056447-SPOE00056447; V. prilog 6 uz zahtev, stavku 392.

⁵⁴ V. str. U002-2803 to U002-2806.

relevantan za ovaj predmet. Prema tome, tužilaštvo nije pokazalo da je dati članak relevantan u ovom postupku.

34. Što se tiče članka o tome kako je g. Tači postavio svedoka W04746 na položaj savetnika,⁵⁵ tužilaštvo nije pokazalo zbog čega je taj članak relevantan za ovaj predmet. Dati dokument bi mogao da postane relevantan u kontekstu iskaza svedoka W04746. Međutim, u ovoj fazi postupka, tužilaštvo nije pokazalo da je dokument relevantan za neku činjenicu ili bitno sporno pitanje u predmetu.

35. U pogledu autentičnosti, panel smatra da su svi dokumenti za koje je prethodno utvrđeno da su relevantni ujedno i *prima facie* autentični budući da nose datum, broj i potiču iz objavljenih arhivskih zapisa Radija Slobodno Kosovo i Kosovapresa, ili su pak objavljeni u drugim novinama kao što su novine Zeri i Kosoves.

36. Međutim, panel smatra da dokumenti 043853-043854, IT-05-87 6D00067, SPOE00230134-SPOE00230134, SITF00437747-00437748, SITF00243018-00243022, SITF00243005-00243010, SITF00242993-00242999 i 055828-055829 nemaju *prima facie* dokaznu vrednost u odsustvu kontekstualnih elemenata kakve može da pruži samo svedok tokom iskaza. Prvo, panel smatra da se *prima facie* dokazna vrednost članaka o svedoku W04290, ili intervjuja koji su sa njim vođeni,⁵⁶ može tačnije utvrditi putem iskaza svedoka koji je kadar da sadržinu tih tekstova smesti u odgovarajući kontekst. Drugo, tužilaštvo nije pokazalo da određeni dokumenti sa izjavama koje se pripisuju optuženima imaju dokaznu vrednost.⁵⁷ Panel smatra da su *prima facie* pouzdanost i dokazna vrednost tih dokumenata trenutno nejasne i da bi njihovo usvajanje u dokaze u ovoj fazi postupka, bez odgovarajućeg

---

⁵⁵ 076701-076704; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 550.

⁵⁶ **Svedok W04290:** 043853-043854, IT-05-87 6D00067 i SPOE00230134-SPOE00230134; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 231, 498, 630.

⁵⁷ V. gore fusnotu 40.

konteksta, otvorilo pitanje prava na suočavanje i neopravdano ugrozilo prava optuženih.

37. Panel se uverio u *prima facie* dokaznu vrednost dokumenata SPOE00056463-SPOE00056463, SPOE00054318-SPOE00054320 i SPOE00054513-SPOE00054514.⁵⁸ Ti dokumenti pružaju uvid u način na koji se OVK služila propagandom, porukama i saopštenjima za štampu. Pored toga, njihova dokazna vrednost je još veća kada se sadržina tih dokumenata sagleda zajedno.

38. Članak i emisija u kojima se kritikuje Bujar Bukošić⁵⁹ imaju *prima facie* dokaznu vrednost pošto je u pitanju objavljeni materijal iz kojeg se vidi kako su doživljavana lica koja su smatrana neprijateljima OVK. U dokumentima SPOE00054878-SPOE00054879 i 008555-008555-ET dosledno se koriste iste formulacije i osnovi za kritiku Bujara Bukošića, te se oni međusobno potkrepljuju, što dodatno povećava njihovu pojedinačnu *prima facie* dokaznu vrednost.

39. Što se tiče ugrožavanja interesa odbrane, panel se uverio je dokazna vrednost dokumenata SPOE00056463-SPOE00056463, SPOE00054513-SPOE00054514, SPOE00054318-SPOE00054320, SPOE00054878-SPOE00054879 i 008555-008555-ET veća od eventualnih štetnih posledica po prava optuženih s obzirom na to da će odbrana imati prilike da ospori sadržinu tih dokumenata u okviru unakrsnog ispitivanja svedokâ, između ostalih svedoka W04290 i W04746. Panel nije konstatovao da postoje druge okolnosti usled kojih bi se dalo zaključiti da će interesi odbrane biti ugroženi ukoliko se dati dokumenti usvoje u dokaze.

40. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokumente SPOE00056463-SPOE00056463, SPOE00054513-SPOE00054514, SPOE00054318-SPOE00054320, SPOE00054878-SPOE00054879 i 008555-008555-ET, a odbija zahtev za usvajanje u

---

⁵⁸ V. prilog 4 uz zahtev, stavke 2H i 2M; prilog 6 uz zahtev, stavku 390.

⁵⁹ SPOE00054878-SPOE00054879 i 008555-008555-ET; v. prilog 4 uz zahtev, stavku 3G, i prilog 3 uz zahtev, stavku 1B3.

dokaze bez posredstva svedoka dokumenata SITF00437747-00437748, SPOE00230134-SPOE00230134, SITF00243018-00243022, SITF00243005-00243010, SITF00242993-00242999, IT-05-87 6D00067, 055828-055829, 043853-043854, SPOE00056447-SPOE00056447 i 076701-076704.

4. Četvrta kategorija: uredbe i saopštenja za štampu emitovani na Radiju Slobodno Kosovo i objavljeni u Kosovapresu

41. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoje: (i) uredbe Privremene vlade Kosova;⁶⁰ i (ii) saopštenja za štampu koje je izdao štab operativne zone Drenica, pri čemu sav materijal potiče iz objavljenih arhivskih zapisa Radija Slobodno Kosovo i Kosovapresa.⁶¹ Tužilaštvo tvrdi da su dati dokumenti relevantni, autentični i da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako budu usvojeni u dokaze.⁶²

42. Odbrana se protivi tome da se bez posredstva svedoka usvajaju u dokaze saopštenja koja sadrže izjave za javnost OVK i, posebno, Glavnog štaba.⁶³

43. Panel se uverio da dokumenti 008557-008559 i SPOE00054898-SPOE00054902-ET ispunjavaju uslove za prihvatanje u dokaze. Pomenute uredbe vidno su relevantne za ovaj predmet jer predstavljaju dokaz o radnjama i odlukama Privremene vlade Kosova tokom relevantnog vremenskog perioda, pa samim tim i dokaz o njenim ovlašćenjima, nadležnostima i delokrugu rada. Sa svoje strane, ta pitanja bi mogla biti relevantna za utvrđivanje ovlašćenja i odgovornosti nekih među optuženima tokom predmetnog vremenskog perioda u svojstvu članova i funkcionera Privremene vlade Kosova, kao i za utvrđivanje načina na koji je Privremena vlada Kosova ostvarivala interakciju sa OVK.

---

⁶⁰ **Svedok W04290:** SPOE00054898-SPOE00054902-ET; v. prilog 4 uz zahtev, stavku 3I; 008557-008559; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 652.

⁶¹ **Svedok W04290:** 007948-007949-ET; v. prilog 3 uz zahtev, stavku 1T.

⁶² Zahtev, stav 3.

⁶³ Odgovor, stav 14; prilog 3 uz odgovor, str. 23-24; prilog 4 uz odgovor, str. 92-94; prilog 6.11 uz odgovor, str. 12-13.

Dokumenti su *prima facie* autentični i imaju dokaznu vrednost. Svi potiču iz objavljenih arhivskih zapisa Radija Slobodno Kosovo. Na prvi pogled, ništa ne ukazuje na to da nisu autentični. Dapače, panel napominje da su objavljavani hronološkim redom i da je uredba br. 83/99 uredba od 28. aprila 1999. koju je donela Privremena vlada Kosova. Dokument je potpisao g. Tači u svojstvu predsednika vlade. Stav 3 dokumenta posebno je relevantan u ovom predmetu, a glasi:

Obrazovati Komandu za doktrinu i vojnu obuku kao izdvojenu strukturu zaduženu za obuku vojnih jedinica. Ta struktura će se nalaziti pod direktnim vođstvom i komandom GŠ OVK.

44. Dokument potiče iz zbirke službenih dokumenata objavljenih u jednoj knjizi. Panel nije dobio nikakvu drugu službenu evidenciju o odlukama koje je u to vreme donosila Privremena vlada Kosova. Materijal ima više obeležja autentičnosti. Prvo, brojevi koje nosi su, uopšte uzev, dosledni i nižu se hronološkim sledom. U kojoj meri postoje potkrepljujući dokazi za mere predviđene u datom materijalu pitanje je koje će biti utvrđeno tokom suđenja. Drugo, u dokumentu se kao pravni osnov pominje pravna odredba o radu vlade Kosova. Treće, u dokumentu se pominje naredba o opštoj mobilizaciji. Dokument SPOE00054519-SPOE00054522-ET od 29. marta 1999. deluje kao upravo takva naredba. Naredbu je, na prvi pogled, izdao Glavni štab OVK. Datum kada je izdata naredba i datum koji se pominje u uredbi 83/99 međusobno se podudaraju.⁶⁴ U zahtevu se dokument SPOE00054519-SPOE00054522-ET takođe predlaže za usvajanje bez posredstva svedoka, a panel smatra da ispunjava uslove iz pravila 138(1) Pravilnika. Relevantan je, *prima facie* autentičan i ima dokaznu vrednost. Pri zauzimanju takvog stava, panel je uzeo u obzir sadržinu pomenutog materijala,

---

⁶⁴ SPOE00054519-SPO0005422-ET (Odluka br. 151 od 31. marta 1999); v. prilog 4 uz zahtev, stavku 20.

kao i činjenicu da se dokumenti u izvesnoj meri međusobno potkrepljuju. Najzad, ništa ne ukazuje na to da materijal nije autentičan.

45. Dokumenti 008557-008559 i SPOE00054898-SPOE00054902-ET takođe sadrže, kako se tvrdi, uredbu br. 84/99, koju je i u ovom slučaju potpisao g. Tači u svojstvu predsednika vlade, a u kojoj je predviđeno sledeće:

Na predlog Ministarstva odbrane Kosova, a skladu sa članom 6, tačkom F pravne uredbe o radu Privremene vlade Kosova, na sastanku održanom 27. aprila 1999. vlada Kosova uredbom je postavila g. Agima Čekua na položaj načelnika Glavnog štaba Oslobodilačke vojske Kosova. Ova odluka na snagu stupa odmah.

46. Panel napominje da postoji više pokazatelja autentičnosti i pouzdanosti datog dokumenta. Prvo, nije sporno da je g. Čeku *de facto* postavljen na pomenuti položaj i da je do tog postavljenja došlo približno u vreme koje se navodi u dokumentu. Drugo, i u ovom slučaju se brojevi kojima je dokument označen podudaraju sa sličnim dokumentima koje je navodno usvojila Privremena vlada Kosova tokom relevantnog vremenskog perioda. Dokument je izdat u sklopu napora koje je OVK ulagala da se preobrazi iz pobunjeničke vojske u vojnu strukturu koja dejstvuje po naredbama izvršne vlasti.

47. Panel se uverio da i ostale uredbe Privremene vlade Kosova iz datog dokumenta takođe ispunjavaju uslove iz pravila 138(1) Pravilnika.

48. Panel se takođe uverio da je dokument 007948-007949-ET relevantan budući da je u pitanju saopštenje za štampu operativne zone Drenica kojim se građanima zabranjuje da ulažu zahteve za putna dokumenta kod srpskih organa, što je povezano sa relevantnim pitanjima komandovanja i rukovođenja u OVK. Panel se takođe uverio da je dokument *prima facie* autentičan i da ima dokaznu vrednost s obzirom na to da potiče iz arhiva Kosovapresa, a tiče se već pomenutih pitanja.

49. Što se tiče ugrožavanja interesa odbrane, panel se uverio da je dokazna vrednost datog materijala veća od eventualnih štetnih posledica po prava

optuženih. Odbrana će biti u prilici da ospori sadržinu dokumenata tokom unakrsnog ispitivanja relevantnih svedoka tužilaštva. Panel nije konstatovao da postoje druge okolnosti usled kojih bi se dalo zaključiti da će interesi odbrane biti ugroženi ako se dati dokumenti usvoje u dokaze.

50. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokumente SPOE00054898-SPOE00054902-ET, 008557-008559, SPOE00054519-SPOE00054522-ET i 007948-007949-ET.

5. Peta kategorija: službeni dokumenti različitih organizacija

51. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoje dva dokumenta povezana sa Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju (u daljem tekstu: OEBS),⁶⁵ dva dokumenta Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (u daljem tekstu: UNMIK)⁶⁶ i jedan dokument kosovske Agencije za borbu protiv korupcije.⁶⁷ Tužilaštvo tvrdi da su dati dokumenti relevantni, autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako se usvoje u dokaze.⁶⁸

52. Odbrana odgovara da se ti dokumenti mogu predložiti za usvajanje u dokaze jedino posredstvom lica koja su njihovi autori.⁶⁹ Po rečima odbrane, obično se smatra da se izveštaji Ujedinjenih nacija ili nevladinih organizacija ne mogu prihvatiti u dokaze bez posredstva svedoka.⁷⁰ Odbrana tvrdi: (i) da ima pravo da ospori izjave iz takvih izveštaja; (ii) da je to posebno tačno imajući u vidu da je dostavljeno malo ili nimalo informacija o tome kako je materijal pribavljen ili putem koje metodologije su prikupljane činjenice; (iii) da se u takvim izveštajima

---

⁶⁵ **Svedok W04290:** SITF00012041-00012044; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 475; **svedok W04746:** SITF00384552-00384553; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 429.

⁶⁶ **Svedok W04746:** SPOE00120826-00120838-RED, 068263-068267; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 368, 569.

⁶⁷ **Svedok W04746:** 076693-076700; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 551.

⁶⁸ Zahtev, stav 3.

⁶⁹ Odgovor, stavovi 52-55; v. takođe prilog 6.6 uz zahtev, str. 14-15, 20-21, 26-27.

⁷⁰ Odgovor, stavovi 86-87.

često iznose mišljenja odnosno izvode zaključci o ključnim pitanjima u postupku, što znači da bi njihovim usvajanjem panel mogao da odustane od vlastitog zadatka da utvrdi činjenično stanje; i (iv) da bi, u slučajevima kada se izveštaji odnose na radnje i postupke optuženih, odnosno članova mreže kojoj su optuženi prema navodima iz optužnice pripadali, prava optuženih bila neopravdano ugrožena usled njihovog usvajanja u dokaze.⁷¹

53. Panel smatra da su naredni dokumenti relevantni iz sledećih razloga: (i) SITF00012041-00012044 je dnevni izveštaj o radu OEBS-ove Kosovske verifikacione misije u kojem stoji da je svedok W04290 obavestio članove misije zadužene za ljudska prava da pripadnici OVK i dalje drže 56 lica zatvorena i podvrgavaju ih zlostavljanju, te da je imena tih lica dostavio „Prištini“; (ii) SITF00384552-00384553 je dokument iz evidencije OEBS-a u kojem se iznose informacije o dva sastanka održana sa komandantom zone Lab i načelnikom vojne policije u toj zoni, tokom kojih je diskutovano o pokušajima da se dobije pristup zatvoreničkim objektima; (iii) 068263-068267 je izveštaj UNMIK-a s pojedinostima o zaustavljanju jednog vozila i fotokopiji naređenja, navodno zaplenjenog tokom zaustavljanja datog vozila, koje su po svemu sudeći izdali komandanti operative zone Lab, a u kojem se poziva na „likvidaciju“ svih koji ometaju dejstva OVK; i (iv) SPOE00120826-00120838-RED je službeni zapisnik sa suđenja u predmetu *Ljatif Gaši* i drugi, u kojem se iznose pojedinosti u vezi sa lokacijama OVK u Majencu, Lapaštici i Potoku, što je relevantno za organizaciju i strukturu OVK, za politiku uzimanja na metu lica za koja se smatralo da su protivnici i kolaboracionisti i za krivična dela iz optužnice.⁷²

54. Panel smatra da tužilaštvo nije pokazalo zbog čega je relevantan izveštaj Agencije za borbu protiv korupcije u kojem se razjašnjavaju isplate koje je

---

⁷¹ Odgovor, stavovi 87-89.

⁷² Optužnica, stavovi 15, 19, 35, 37-38, 71, 155, 157.

svedok W04746 navodno primio za rad u svojstvu savetnika Predsedništva.⁷³ Kao i u slučaju povezanog saopštenja za štampu o postavljenju svedoka W04746 na funkciju, o čemu je prethodno već bilo govora,⁷⁴ dokument bi *mogao* da postane relevantan u nekom budućem trenutku i da tada ispuni uslove za prihvatanje u dokaze. Međutim, u ovoj fazi postupka, tužilaštvo nije pokazalo za koju je to bitnu činjenicu ili okolnost u predmetu dokument potencijalno relevantan.

55. Panel podseća da je svoj pristup oceni autentičnosti i pouzdanosti izveštaja međunarodnih organizacija, kao što su OEBS i UNMIK, izložio u svojoj odluci o usvajanju dokaza bez posredstva svedoka.⁷⁵ Panel smatra da su dati dokumenti *prima facie* autentični. Dokumenti nose datum, imaju službeno zaglavlje i deluju kao da je u pitanju službeni zapis o događajima iz predmetnog vremena. Tužilaštvo je materijal dobilo iz OEBS-a i UNMIK-a i on nosi sva odgovarajuća obeležja službene dokumentacije. Prema tome, materijal je *prima facie* autentičan.

56. Panel se nije uverio da je tužilaštvo pokazalo *prima facie* dokaznu vrednost dokumenta SITF00012041-00012044. Konkretno, panel smatra da bez šireg konteksta nema dokaza o tome na koji način je taj izveštaj pripremljen i na čemu se zasnivaju informacije koje sadrži.

57. U pogledu dokazne vrednosti dokumenata SITF00384552-00384553, SPOE00120826-00120838-RED i 068263-068267, panel smatra da imaju dokaznu vrednost jer se tiču politike kakva je vođena prema licima za koja se smatralo da su protivnici OVK, pitanja povezanih sa lišenjima slobode i zatvoreničkim objektima, kao i krivičnih dela iz optužnice. Poreklo dokumenata je poznato, a osnov za informacije koje sadrže ima *prima facie* dokaznu vrednost u odnosu na činjenice koje se iznose. Istovremeno, panel napominje da dokument 068263-068267 sadrži važne i potencijalno okrivljujuće informacije. Poznato je kada je

---

⁷³ 076693-076700; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 551.

⁷⁴ V. gore stav 34.

⁷⁵ Odluka po zahtevu za usvajanje dokaza bez posredstva svedoka, stav 43.

dokument pronađen, u kakvim okolnostima i u čijem posedu. Međutim, postoji malo ili nimalo informacija o tome gde je dotično lice pribavilo dati dokument. Panel će stoga obazrivo ceniti dokument i informacije koje sadrži kada bude odlučivao o njegovoj eventualnoj dokaznoj snazi. Panel takođe napominje da će tužilaštvo biti u prilici da dokument predочи nekolicini budućih svedoka koji će možda biti u položaju da prokomentarišu dokument i pouzdanost njegove sadržine.

58. Što se tiče ugrožavanja interesa odbrane, panel se uverio da je dokazna vrednost dokumenata SITF00384552-00384553, SPOE00120826-00120838-RED i 068263-068267 veća od štetnih posledica po prava optuženih budući da će odbrana biti u mogućnosti da ospori sadržinu dokumenata i njihovu dokaznu vrednost u okviru unakrsnog ispitivanja svedoka, između ostalih svedoka W04746. Panel nije konstatovao da postoje druge okolnosti usled kojih bi se dalo zaključiti da će interesi odbrane biti ugroženi ako se dati dokumenti usvoje u dokaze.

59. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze bez posredstva svedoka dokumente SITF00384552-00384553, SPOE00120826-00120838-RED i 068263-068267, a odbija usvajanje dokumenata SITF00012041-00012044 i 076693-076700.

6. Šesta kategorija: dokumenti povezani sa OVK

(a) Dokumenti OVK koje su potpisali svedoci W04290 i W04746

60. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoji 40 dokumenata koji obuhvataju naređenja, zahteve, programe obuke i drugo, a koje su potpisali svedoci W04290 i W04746.⁷⁶ Tužilaštvo tvrdi da su dati dokumenti relevantni, autentični, da imaju

---

⁷⁶ **Svedok W04290:** U001-7883-U001-7883, U000-8262-U000-8262, U000-8212-U000-8219, U000-8056-U000-8056, U000-8034-U000-8034, U000-8005-U000-8005, U000-7979-U000-7998, U000-7909-U000-7909, U000-7887-U000-7888, U000-7885-U000-7885, U000-7874-U000-7874, U000-7868-U000-7868, U000-7862-

dokaznu vrednosti i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako dokumenti budu usvojeni u dokaze.⁷⁷

61. Odbrana odgovara da dokumente koje su povezani sa svedocima tužilaštva treba predlagati za usvajanje u dokaze posredstvom relevantnih svedoka, u skladu sa načelom usmenog vođenja postupka.⁷⁸ Odbrana tvrdi da su prvostepena veća Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (u daljem tekstu: MKSJ) u više navrata zauzela stav da prednost treba dati uvođenju dokumenata posredstvom svedoka, dok je zahtev za usvajanje dokaznog materijala bez posredstva svedoka samo dodatna mogućnost kojoj ne treba pribegavati često.⁷⁹ Najzad, po rečima odbrane, premda je tužilaštvo znalo koliko je važno da objasni zbog čega nije moguće predložiti dokumente za usvajanje posredstvom svedoka, tužilaštvo takvo objašnjenje nije dalo, već je umesto toga samo nabrojalo potencijalno važne dokumente koji su, po svemu sudeći, direktno relevantni za pojedine svedoke, te stoga zahtev za prihvatanje takvih dokumenata treba odbaciti.⁸⁰

62. Panel pre svega podseća na svoj zaključak u vezi sa vremenom kada je donesena odluka o usvajanju dokaza bez posredstva svedoka i o tome da može da donosi odluke o usvajanju dokaza *bilo pre početka suđenja ili tokom suđenja*,⁸¹ što važi i u slučaju ove odluke.

U000-7862, U000-7849-U000-7849, U000-7811-U000-7811, U000-7778-U000-7778, U000-7777-U000-7777, U000-7720-U000-7720, U000-7718-U000-7718, U000-7691-U000-7691, U000-7650-U000-7650, U000-2534-U000-2534, U000-1654-U000-1654, U000-1649-U000-1649, U000-1647-U000-1647, U000-1644-U000-1645, U000-1436-U000-1436, SPOE00225798-SPOE00225798, SITF00240682-00240682, IT-05-87 4D00037, IT-04-84 P00231, IT-03-66 P93, 097047-097056, 096746-096747 i 096318-096335; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 68, 116, 118, 120, 122, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 138, 140, 142, 146, 148, 152, 154, 156, 158, 174, 178, 180, 182, 184-185, 270, 460, 499, 501, 503, 533, 535, 537; **svedok W04746**: U001-0291-U001-0292, U000-2142-U000-2142-ET, SITF00242138-SITF00242141, SITF00069016-SITF00069016 i 099824-099827; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 104, 106, 458, 472 i 526.

⁷⁷ Zahtev, stav 3.

⁷⁸ Odgovor, stav 52.

⁷⁹ Odgovor, stav 53.

⁸⁰ Odgovor, stav 54; v. takođe prilog 6.1 uz odgovor, str. 51-52; prilog 6.2.1 uz odgovor, str. 3-34, 36-42; prilog 6.2.4 uz odgovor, str. 56, 18-20; prilog 6.5 uz odgovor, str. 13-14

⁸¹ Odluka po zahtevu za usvajanje dokaza bez posredstva svedoka, stavovi 18-19.

63. Panel smatra da dokumenti obuhvataju naređenja, zahteve, planove obuke, interne dopise, brošure sa disciplinskim propisima OVK i pravilnicima o ponašanju, kao i odluku o „amnestiji“ OVK i druge dokumente koje su potpisali svedoci W04290 ili W04736, a koji su relevantni za optužbe iz optužnice jer se, između ostalog, odnose na sledeće: (i) organizaciju i lanac komandovanja u OVK; (ii) strukturu i organizaciju operativne zone Drenica; i (iii) krivična dela za koja se u optužnici navodi da su izvršena u Likovcu.⁸²

64. Što se tiče pitanja autentičnosti, panel smatra da su dati dokumenti *prima facie* autentični jer nose datum, potpis svedoka W04290, komandanta operativne zone Drenica, ili potpis svedoka W04746, komandanta operativne zone Lab,⁸³ ili pak potpis drugih nadležnih vojnih lica, a mnogi dokumenti imaju i zaglavlje OVK.⁸⁴ Panel konstatuje da dokument U000-7868-U000-7868 nema datum, ali zaključuje da to ne dovodi u pitanje njegovu autentičnost budući da dokument nosi broj, službeno zaglavlje i da ga je potpisao svedok W04290.⁸⁵ Panel takođe napominje da ni dokument SITF00240682-00240682 ne nosi datum. Međutim, tužilaštvo se na taj dokument oslanja kako bi pokazalo kakav je stepen organizacije i ustrojenosti postojao unutar OVK, a ne kako bi utvrdilo tačan datum određenog događaja,⁸⁶ te pošto su prisutna ostala obeležja autentičnosti, panel smatra da je dokument *prima facie* autentičan.

65. Međutim, panel smatra da je za dokumente U000-8262-U000-8262, U000-2534-U000-2534, U000-1647-U000-1647, U000-1644-U000-1645, IT-03-66 P93, 097047-097056 i 096746-096747 neophodan širi kontekst kako bi se proverilo da li su ispunjeni uslovi za usvajanje tih dokaznih predloga. Panel stoga neće prihvatiti dokumente U000-8262-U000-8262, U000-2534-U000-2534, U000-1647-U000-1647,

---

⁸² Optužnica, stavovi 32-57, 62, 99, 139-141.

⁸³ U001-0291-U001-0292, U000-0289-U0010290, U000-2142-U000-2142-ET, SITF00242138-SITF00242141, SITF00069016-SITF00069016 i 099824-099827; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 104, 106, 107, 458, 472, 526.

⁸⁴ V. npr. prilog 6 uz zahtev, stavke 140, 146, 270, 460, 499, 501, 537, 539, 541.

⁸⁵ V. prilog 6 uz zahtev, stavku 136.

⁸⁶ V. prilog 6 uz zahtev, stavku 460.

U000-1644-U000-1645, IT-03-66 P93, 097047-097056 i 096746-096747 u ovoj fazi postupka.

66. Panel smatra da je tužilaštvo pokazalo da ostali dokumenti imaju *prima facie* dokaznu vrednosti, i to: U001-7883-U001-7883, U000-8212-U000-8219, U000-8056-U000-8056, U000-8034-U000-8034, U000-8005-U000-8005, U000-7979-U000-7998, U000-7909-U000-7909, U000-7887-U000-7888, U000-7885-U000-7885, U000-7874-U000-7874, U000-7868-U000-7868, U000-7862-U000-7862, U000-7849-U000-7849, U000-7811-U000-7811, U000-7778-U000-7778, U000-7777-U000-7777, U000-7720-U000-7720, U000-7718-U000-7718, U000-7691-U000-7691, U000-7650-U000-7650, U000-1654-U000-1654, U000-1649-U000-1649, U000-1436-U000-1436, SPOE00225798-SPOE00225798, SITF00240682-00240682, IT-05-87 4D00037, IT-04-84 P00231, 096318-096335, U001-0291-U001-0292, U000-2142-U000-2142-ET, SITF00242138-SITF00242141, SITF00069016-SITF00069016 i 099824-099827. Dati dokumenti se odnose na ulogu i dužnosti svedoka W04290 u svojstvu komandanta operativne zone Drenica i na ulogu i dužnosti svedoka W0476 iz operativne zone Lab. Svi dokumenti na prvi pogled deluju kao naređenja i zahtevi koje su potpisali svedoci W04290 ili W04746.

67. U pogledu ugrožavanja interesa odbrane, panel se uverio da je dokazna vrednost navedenih dokumenata veća od eventualnih štetnih posledica po prava optuženih. Odbrana će biti u mogućnosti da ospori sadržinu dokumenata u okviru unakrsnog ispitivanja svedoka, između ostalih i svedoka W04290 i W04746, to jest lica za koja se tvrdi da su dokumente potpisala.

68. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokumente U001-7883-U001-7883, U000-8212-U000-8219, U000-8056-U000-8056, U000-8034-U000-8034, U000-8005-U000-8005, U000-7979-U000-7998, U000-7909-U000-7909, U000-7887-U000-7888, U000-7885-U000-7885, U000-7874-U000-7874, U000-7868-U000-7868, U000-7862-U000-7862, U000-7849-U000-7849, U000-7811-U000-7811, U000-7778-U000-7778, U000-7777-U000-7777, U000-7720-U000-7720, U000-7718-U000-7718, U000-

7691-U000-7691, U000-7650-U000-7650, U000-1654-U000-1654, U000-1649-U000-1649, U000-1436-U000-1436, SPOE00225798-SPOE00225798, SITF00240682-00240682, IT-05-87 4D00037, IT-04-84 P00231, 096318-096335, U001-0291-U001-0292, U000-2142-U000-2142-ET, SITF00242138-SITF00242141,⁸⁷ SITF00069016-SITF00069016 i 099824-099827, a odbija usvajanje u dokaze bez posredstva svedoka dokumenata U000-8262-U000-8262, U000-2534-U000-2534, U000-1647-U000-1647, U000-1644-U000-1645, IT-03-66 P93, 097047-097056 i 096746-096747.

(b) Saopštenja za štampu Glavnog štaba OVK

69. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoji 10 dokumenata, saopštenja za štampu za koja tvrdi da potiču od Glavnog štaba OVK, kao i reakcije na ta saopštenja, za koja kaže da su povezana sa svedokom W04290.⁸⁸ Tužilaštvo tvrdi da su dati dokumenti relevantni, autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako se usvoje u dokaze.⁸⁹

70. Odbrana se protivi usvajanju saopštenja za štampu u dokaze bez posredstva svedoka. Konkretno, odbrana tvrdi da su među tim istim saopštenjima za štampu mnoga predložena za usvajanje u dokaze posredstvom svedoka pred MKSJ-om, čija su prvostepena veća prihvatila sledeće argumente: (i) da su dokumente pisali različiti pojedinci, uključujući komandante zona, bez znanja Glavnog štaba; (ii) da su saopštenja za štampu korišćena kao propagandno sredstvo; i (iii) da su, u sklopu propagandne kampanje, saopštenja za štampu često sadržavala

---

⁸⁷ Dokument se predlaže sa namerom da se koristi tokom iskaza njegovog navodnog autora, svedoka W04746, ali se predlaže i kao povezan sa iskazom svedoka W04323. S obzirom na to da je po rasporedu suđenja predviđeno da svedok W04746 dâ iskaz pre svedoka W04323, optuženi neće biti lišeni prilike da unakrsno ispitaju autora dokumenta pre nego što se o dokumentu bude diskutovalo tokom iskaza svedoka W04323.

⁸⁸ **Svedok W04290:** U016-2743-U016-2743-EDT, U016-2735-U016-2735 ET Revised, IT-04-84 P00966.E, U008-1614-U008-1614-AT, 086833-086833-ET, 043802-043802, 043800-043800, 043805-043805, 043861-043861 i 051864-051865; v. prilog 1 uz zahtev, stavke 1W, 1X, 1G2, 2J, 2M, 36, 38, 40, 43-44.

⁸⁹ Zahtev, stav 3.

preterivanja ili iskrivljene činjenice.⁹⁰ Prema argumentima odbrane, takvi zaključci prvostepenih veća MKSJ-a dovode u veliku sumnju pouzdanost i autentičnost datih dokumenata, koji *prima facie* ne ispunjavaju kriterijume iz pravila 138 Pravilnika.⁹¹ Pored toga, odbrana tvrdi da je jedan broj dokumenata nepotpisan, bez pečata, ponekad i bez datuma, da njihovi autori nisu poznati, da je nejasno na osnovu kojih informacija su ti dokumenti pisani i da „izvorne“ verzije nisu dostupne, te da stoga ne ispunjavaju uslove za usvajanje u dokaze bez posredstva svedoka koji bi u svom iskazu bili kadri da ih smeste u odgovarajući kontekst.⁹²

71. Za potrebe donošenja oduke o usvajanju dokaza nije neophodno da panel izvede konačan zaključak o autorstvu dokumenata. Dovoljno je da odluči da li dokumenti ispunjavaju uslove iz pravila 138(1) Pravilnika.

72. Panel smatra da dokumenti nabrojani u ovom odeljku obuhvataju saopštenja za štampu Glavnog štaba OVK, povezana sa izjavama za javnost koje je davala OVK, i zaključuje da su saopštenja relevantna, između ostalog, za pitanja da li je postojao oružani sukob, kao i za uzimanje na metu navodnih kolaboracionista ili protivnika i opravdavanje napada na njih i za krivična dela koja su izvršena u Ćirezu i u Banjici, sve po navodima iz optužnice.⁹³

73. Što se tiče pitanja autentičnosti, panel se uverio da su dati dokumenti *prima facie* autentični. Saopštenja za štampu izvorno su objavljena u Zeri i Kosoves, Koha ditore i/ili Bota e re. Neka su objavljena u više pomenutih sredstava javnog informisanja.⁹⁴ Tužilaštvo je navelo datume kada su objavljena, a saopštenja nose i brojeve, što će odbrani omogućiti da predoči širi kontekst u kojem su objavljivana. Panel za sada nije stekao uvid u dokaze koji bi pokazali da su u

---

⁹⁰ Odgovor, stav 16.

⁹¹ Odgovor, stav 17.

⁹² Odgovor, stav 17; v. takođe prilog 1 uz odgovor, str. 31-33, 46-48, 62-63, 66-67, 139-144, 149-152.

⁹³ Optužnica, stavovi 17-20, 76, 110-111.

⁹⁴ V. npr. prilog 6 uz zahtev, stavke 2M, 35-36, 37A, 39A, 40, među kojima se međusobno potkrepljuju: (i) stavke 2M i 37A; (ii) stavke 35 i 36; i (iii) stavke 39A i 40.

predmetno vreme Glavni štab OVK ili njegovi članovi demantovali poreklo ili autorstvo tih dokumenata. Odbrana ističe da je jedan broj saopštenja nepotpisan, bez pečata, a ponekad i bez datuma. Panel napominje da sva saopštenja za štampu o kojima se diskutuje u ovoj odluci nose datum. Pored toga, panel napominje da su saopštenja za štampu OVK, uopšte uzev, izdavana bez potpisa i pečata. Panel će uzeti u obzir činjenicu da su saopštenja nepotpisana kada bude donosio konačnu odluku o njihovoj autentičnosti i dokaznoj vrednosti.

74. Dva dokumenta iziskuju dodatne komentare. U dokumentima 043800-043800 i 051864-051865 pripadnici OVK koji nisu poznati ili koji još nisu pozvani da svedoče izražavaju neslaganje sa saopštenjima za štampu. Osim toga, iz zapisa nije jasno na kojim se informacijama zasnivaju ta dva dokumenta. Budući da se dokumenti predlažu za usvajanje u dokaze kako bi se pokazalo da su izvesni pripadnici OVK osporavali i dovodili u pitanje istinitost saopštenja za štampu koja je izdavao Glavni štab OVK, panel je spreman da ih usvoji u dokaze samo u te ograničene svrhe. Panel s tim u vezi napominje da se dokumentima u izvesnoj meri potkrepljuje autentičnost saopštenja za štampu u odnosu na koja se u njima reaguje. Dati dokumenti takođe sadrže izjave koje bi mogle biti relevantne za ocenjivanje sadržine i ciljeva saopštenja za štampu Glavnog štaba OVK. Shodno tome, panel smatra da dokumenti 043800-043800 i 051864-051865 imaju *prima facie* dokaznu vrednost za potrebe utvrđivanja činjenice da su neki pripadnici OVK osporavali i dovodili u pitanje istinitost saopštenja za štampu koja je izdavao i sastavljao Glavni štab OVK.

75. Panel se takođe uverio da dokumenti U016-2743-U016-2743-EDT, U016-2735-U016-2735 ET Revised, IT-04-84 P00966.E, U008-1614-U008-1614-AT, 086833-086833-ET, 043802-043802, 043805-043805 i 043861-043861 imaju *prima facie* dokaznu vrednost, to jest da su između ostalog pouzdani, s obzirom na to da su u pitanju saopštenja za štampu objavljena u ime OVK koja bi mogla biti relevantna za utvrđivanje činjenica i okolnosti povezanih sa predmetom, kao što je prethodno

već rečeno.⁹⁵ Činjenica da su saopštenja za štampu objavljivana, između ostalog, u propagandne svrhe ne znači da se zbog toga ne mogu usvojiti u dokaze. Panel će utvrditi, na osnovu celokupnog korpusa dokaza, u kakvu je svrhu (ili svrhe) ti dokumenti trebalo da posluže. Što se tiče tvrdnje odbrane prema kojoj neka ili sva saopštenja za štampu sadrže preterivanja, ni to nije osnov da se odbije njihovo usvajanje u dokaze. Ukoliko se utvrdi da je ta tvrdnja tačna, panel će biti dužan da sadržinu saopštenja za štampu i u njima sadržane izjave oceni uz potreban stepen obazrivosti.

76. Kada je reč o ugrožavanju interesa odbrane, panel se uverio da je dokazna vrednost datih dokumenata veća od eventualnih štetnih posledica po prava optuženih. Odbrana će imati priliku da ospori njihovu sadržinu u okviru unakrsnog ispitivanja relevantnih svedoka.

77. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokumente U016-2743-U016-2743-EDT, U016-2735-U016-2735-ET Revised, IT-04-84 P00966.E, U008-1614-U008-1614-AT, 086833-086833-ET, 043802-043802, 043805-043805 i 043861-043861. Panel takođe usvaja u dokaze dokumente 043800-043800 i 051864-051865, ali samo u ograničene svrhe, odnosno kako bi se utvrdilo da su izvesni pripadnici OVK osporavali i dovodili u pitanje istinitost sadržine saopštenja za štampu koja je izdavao Glavni štab OVK.

(c) Propisi i programi OVK i dokumenti povezani sa obukama

78. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoji pet dokumenata koji sadrže propise i programe OVK i dokumente povezane sa obukama.⁹⁶ Tužilaštvo tvrdi da su dati

---

⁹⁵ V. gore stav 72.

⁹⁶ **Svedok W04290:** U000-9272-U000-9286 i IT-05-87.1 P00436 (takođe povezani sa svedokom W04746); v. prilog uz zahtev, stavke 112, 493; **svedok W04746:** U002-2800-U002-2822, U000-9858-U000-9888 i U000-9349-U000-9364; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 60, 108, 110.

dokumenti relevantni, autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako dokumenti budu usvojeni u dokaze.⁹⁷

79. Odbrana odgovara da priručnike, pravilnike i propise ne treba prihvatati u dokaze bez posredstva svedoka u odsustvu informacija o tome gde, kada i kako su usvojeni i na koga su se primenjivali.⁹⁸ Odbrana tvrdi da dati dokumenti nemaju gotovo nikakva obeležja autentičnosti jer često ne sadrže nikakve informacije o svojim autorima mimo logotipa OVK i datuma, niti informacije o načinu na koji su pribavljeni mimo najuopštenijih, na primer da su dobijeni od MKSJ-a ili zaplenjeni od optuženih, a odbrana tvrdi i da tužilaštvo nije u dovoljnoj meri objasnilo zbog čega je svaki pojedinačni dokument relevantan.⁹⁹ Najzad, po rečima odbrane, tužilaštvo predlaže te dokumente za usvajanje sa namerom da dokaže ključne elemente svoje teze, to jest stepen organizacije OVK i nadležnost Glavnog štaba OVK, tako da bi usvajanje datih dokumenata bez posredstva svedoka ugrozilo prava optuženih, koji u tom slučaju ne bi mogli da posredstvom svedoka ospore prihvatljivost spornog materijala. Odbrana tvrdi da su štetne posledice po optužene utoliko veće što tužilaštvo namerava da pozove svedoke koji su zauzimali rukovodeće položaje u OVK.¹⁰⁰

80. U pogledu argumenta odbrane prema kojem su dati dokumenti previše važni da bi mogli da se usvoje u dokaze bez posredstva svedoka, panel napominje da, iako pravilnici i propisi mogu da pokažu da su se takvi dokumenti usvajali i da je u OVK postojao određeni stepen organizacije, konačne zaključke o tom pitanju panel će izvoditi na kraju suđenja imajući u vidu sve relevantne dokaze. Panel će, konkretno, uzeti u obzir ne samo činjenicu da su pravilnici i propisi kao takvi postojali, već i meru u kojoj su primenjivani i sprovedeni u praksi.

---

⁹⁷ Zahtev, stav 3.

⁹⁸ Odgovor, stav 102.

⁹⁹ Odgovor, stav 103; v. prilog 6.2.4 uz odgovor, str. 1-3; prilog 6.5 uz odgovor, str. 6-9, 14-15.

¹⁰⁰ Odgovor, stav 105.

81. Panel smatra da dati dokumenti po sadržini obuhvataju programe, dokumente povezane sa obukama, pravilnike i praktična uputstva u vezi sa odgovornostima OVK. Dokumenti su relevantni za niz pitanja u ovom predmetu, uključujući: (i) nadležnost Glavnog štaba OVK za usvajanje sličnih propisa i povezana pitanja ovlašćenja i odgovornosti Glavnog štaba OVK i njegovih članova; (ii) stepen koordinacije i organizacije unutar OVK; i (iii) hijerarhiju unutar OVK i nadležnost Glavnog štaba OVK, posebno u pogledu disciplinskih mera.¹⁰¹

82. Što se tiče autentičnosti dokumenata, panel smatra da su oni *prima facie* autentični. Svi dokumenti na prvi pogled sadrže obeležja koja ukazuju na to da potiču iz OVK. Svi nose datum iz „1998“, tri dokumenta nose logotip OVK,¹⁰² a dva druga imaju otkucano zaglavlje OVK.¹⁰³ Ti pokazatelji navode na zaključak da su u pitanju dokumenti koje je OVK usvojila. Panel napominje da se na neke od ovih dokumenata upućuje u drugim dokumentima OVK. Nije neophodno da panel utvrdi identitet lica koja su napisala date dokumente u ime OVK za potrebe njihovog usvajanja u dokaze. Ta činjenica, pod pretpostavkom da uopšte bude relevantna za zaključke panela, biće utvrđena po završetku suđenja imajući u vidu sve relevantne dokaze predložene panelu.

83. Pored toga, svi dokumenti imaju *prima facie* dokaznu vrednost. Postoji dovoljno pokazatelja da su dokumenti pouzdani, iz razloga navedenih u prethodnom stavu, a sadrže i relevantne dokaze o činjenicama i okolnostima koji se posebno tiču pitanja ovlašćenja i nadležnosti za disciplinske mere.¹⁰⁴

84. U vezi sa ugrožavanjem interesa odbrane, panel se uverio da je dokazna vrednost datih dokumenata veća od eventualnih štetnih posledica po prava

---

¹⁰¹ Optužnica, stavovi 15, 19, 37, 39.

¹⁰² U002-2800-U002-2822, U000-9349-U000-9364 i IT-05-87.1 P00436; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 60, 110, 493.

¹⁰³ U000-9858-U000-9888 i U000-9272-U000-9286; prilog 6 uz zahtev, stavke 108, 112.

¹⁰⁴ V. gore stav 81.

optuženih. Odbrana će imati prilike da iznese svoju tezu o dokumentima u okviru unakrsnog ispitivanja relevantnih svedoka tužilaštva. Kao što je već rečeno, argument o tome da su dati dokumenti ključni za tezu tužilaštva ne pokazuje da se njihovim usvajanjem ugrožavaju interesi odbrane u smislu pravila 138(1) Pravilnika. U kontekstu te odredbe, „šteta“ se ne odnosi na dokazni značaj predloženog dokumenta, već na nepravичnost koja bi proistekla iz njegovog usvajanja u dokaze. Panel smatra da to što bi neki dokument mogao biti od ključnog značaja ne predstavlja prepreku za njegovo usvajanje bez posredstva svedoka budući da to koliko je dati dokument bitan i može li se uopšte pripisati optuženima tek treba da se utvrdi tokom suđenja.

85. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokumente U000-9272-U000-9286, IT-05-87.1 P00436, U002-2800-U002-2822, U000-9858-U000-9888 i U000-9349-U000-9364.

(d) Dokumenti u rukopisu

86. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoji sedam dokumenata u rukopisu.¹⁰⁵ Tužilaštvo tvrdi da su dati dokumenti relevantni i autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako dokumenti budu usvojeni u dokaze.¹⁰⁶

87. Odbrana odgovara da se ti dokumenti mogu predložiti za usvajanje u dokaze jedino posredstvom svojih autora,¹⁰⁷ da prvobitni izvor tih dokumenatanije poznat, da dokumenti nisu autentični, da nisu u dovoljnoj meri povezani sa

---

¹⁰⁵ **Svedok W04290:** U002-3436-U002-3441, U002-2855-U002-2868, U000-8363-U000-8363, U000-2419-U000-2420 i 098615-098626 (takođe povezni sa svedokom W04746); v. prilog 6 uz zahtev, stavke 54, 58, 114, 176, 531. **Svedok W01236:** U001-5195-U001-5244; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 78; **svedok W04746:** U001-2310-U001-2319; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 82.

¹⁰⁶ Zahtev, stav 3.

¹⁰⁷ Odgovor, stavovi 52-55.

krivičnim delima i vidovima odgovornosti iz optužnice i da je njihova dokazna vrednost znatno manja od štetnih posledica koje sa sobom nose po interese odbrane.¹⁰⁸

88. Panel smatra da dokumenti iz ovog odeljka obuhvataju sledeći materijal u rukopisu: (i) fakture za logističke izdatke operativne zone Drenica;¹⁰⁹ (ii) beleške koje sadrže vojne skraćenice, odlomak iz jednog intervjua i zapisnik sa jedne sednice Glavnog štaba OVK;¹¹⁰ (iii) dnevne izveštaje od 18. maja i 1. juna 1998, koji sadrže informacije o licima osumnjičenim za saradnju sa neprijateljem;¹¹¹ (iv) jedno naređenje, navodno izdato u ime svedoka W04290, u vezi sa obukom komandanata;¹¹² (v) beleške o predavanjima na vojne teme;¹¹³ i (vi) ambulantnu brošuru OVK.¹¹⁴

89. Panel smatra da su ti dokumenti relevantni za, između ostalih, sledeća pitanja: (i) opšti način funkcionisanja i stepen organizacije OVK; (ii) ovlašćenja i odgovornosti lica na koja se dokumenti odnose; (iii) politiku kakva je, prema navodima iz optužnice, vođena prema kolaboracionistima i sprovođenje te politike; (iv) način funkcionisanja i odgovornosti Glavnog štaba; i (v) stepen operativne razvijenosti i organizovanosti OVK.¹¹⁵

90. Panel napominje da nije nemoguće usvojiti u dokaze dokumente u rukopisu kao takve. Međutim, poput drugih dokaznih predloga, dokumenti u rukopisu moraju da imaju dovoljno obeležja *prima facie* autentičnosti i dokazne vrednosti, uključujući i obeležja pouzdanosti. Panel smatra da se u slučaju dokumenata U002-3436-U002-3441, U002-2855-U002-2868, U000-8363-U000-8363,

---

¹⁰⁸ Odgovor, stavovi 97-101; v. takođe prilog 6.1 uz odgovor, str. 3-5, 10-11, 47-48; prilog 6.2.1 uz odgovor, str. 2-5, 39-40.

¹⁰⁹ U002-3436-U002-3441; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 54.

¹¹⁰ U002-2855-U002-2868; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 58.

¹¹¹ U000-8363-U000-8363 i 098615-098626; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 114, 531.

¹¹² U000-2419-U000-2420; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 176.

¹¹³ U001-2310-U001-2319; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 82.

¹¹⁴ U001-5195-U001-5244; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 78.

¹¹⁵ Optužnica, stavovi 15, 19, 37, 39.

U000-2419-U000-2420, 098615-098626, U001-2310-U001-2319 i U001-51950-U001-5244 ne može u dovoljnoj meri utvrditi njihova autentičnost i pouzdanost bez šireg konteksta koji pruža svedok jer neki od tih dokumenata ne nose datum, a za druge je nejasno ko je njihov autor i na osnovu kojih informacija su napisani. Panel stoga te dokumente neće usvojiti u dokaze bez posredstva svedoka.

91. S obzirom na navedeno, panel odbija da usvoji u dokaze dokumente U002-3436-U002-3441, U002-2855-U002-2868, U000-8363-U000-8363, U000-2419-U000-2420, 098615-098626, U001-2310-U001-2319 i U001-5195-U001-5244.

(e) Drugi dokumenti OVK

92. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoji još sedam dokumenata koji navodno potiču iz OVK.¹¹⁶ Tužilaštvo tvrdi da su dokumenti relevantni, autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako se dokumenti usvoje u dokaze.¹¹⁷

93. Odbrana odgovara da se dati dokumenti mogu predložiti za usvajanje u dokaze jedino posredstvom svojih autora, da prvobitni izvor dokumenata nije poznat, da dokumenti nisu autentični, da nisu u dovoljnoj meri povezani sa krivičnim delima i vidovima odgovornosti iz optužnice i da je njihova dokazna vrednost znatno manje od štetnih posledica koje sa sobom nose po interese odbrane.¹¹⁸

94. Premda je dokument U003-4775-U003-4784 samo delimično raspoloživ na engleskom jeziku, to panel nije sprečilo da ga uzme u razmatranje. Međutim, panel

---

¹¹⁶ **Svedok W04290:** U017-3349-U017-3363, U003-4775-U003-4784; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 3, 46; **svedok W04746:** U001-0504-U001-0504-RED, U001-0399-U001-0400, SPOE00119160-SPOE00119160, SITF0024242577-SITF00242577 i 056474-056474; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 100, 102, 371, 456, 616.

¹¹⁷ Zahtev, stav 3.

¹¹⁸ Odgovor, stavovi 52-55; v. takođe prilog 6.2.1 uz odgovor, str. 1-2; prilog 6.2.4 uz odgovor, str. 3-4, 20.

smatra da tužilaštvo nije pokazalo zbog čega je dokument relevantan. Shodno tome, panel odbija da usvoji u dokaze dokument U003-4775-U003-4784.

95. Panel smatra da ostali dokumenti iz ovog odeljka obuhvataju sledeći materijal: (i) evidenciju o predloženim kandidatima za pripadnike vojne policije u 112. brigadi operativne zone Drenica;¹¹⁹ (ii) naređenje za puštanje na slobodu jednog zatvorenog lica;¹²⁰ (iii) naređenje da se liše slobode Srbi koji nose policijsku uniformu;¹²¹ (iv) odluka kojom se okončava lišenje slobode jednog lica;¹²² (v) jedno borbeno naređenje;¹²³ i (vi) obrazac vojne policije OVK za poziv na informativni razgovor.¹²⁴ Panel smatra da je svaki od tih dokumenata relevantan. Dokumenti se, između ostalog, odnose na sledeća pitanja: (i) funkcionisanje, strukturu, odgovornosti i operacije OVK; (ii) ulogu, funkcije i odgovornosti Glavnog štaba OVK; (iii) ovlašćenja i nadležnost za lišenje slobode u OVK; i (iv) krivična dela iz optužnice izvršena na područjima Bara i Bajgore tokom predmetnog perioda.¹²⁵

96. Panel se uverio da su dati dokumenti *prima facie* autentični budući da sadrže obeležja autentičnosti kao što su zaglavlja, referentni brojevi, datumi, pečati i/ili potpisi.

97. Međutim, panel smatra da tužilaštvo nije pokazalo da dokument U017-3349-U017-3363 ima *prima facie* dokaznu vrednost. Zbog prirode tog dokumenta, jasno je da je neophodno steći uvid u širi kontekst pre njegovog usvajanja u dokaze. Panel stoga taj dokument neće prihvatiti u dokaze u ovoj fazi postupka.

98. Panel smatra da jeste pokazano da dokumenti U001-0504-U001-0504-RED, SPOE00119160-SPOE00119160, SITF0024242577-SITF00242577, U001-0399-U001-0400 i 056474-056474 imaju *prima facie* dokaznu vrednost jer pružaju dodatni uvid

---

¹¹⁹ U017-3349-U017-3363; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 3.

¹²⁰ U001-0504-U001-0504-RED; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 100.

¹²¹ SPOE00119160-SPOE00119160; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 371.

¹²² SITF00242577-00242577; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 456.

¹²³ U001-0399-U001-0400; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 102.

¹²⁴ 056474-056474. V. prilog 6 uz zahtev, stavku 616.

¹²⁵ Optužnica, stavovi 37, 39, 70, 106, 156.

u dokaze o, između ostalog, načinu funkcionisanja OVK, komandnom lancu za operativna dejstva OVK, ulogama policije i postupku lišenja slobode u OVK.

99. Što se tiče ugrožavanja interesa odbrane, panel se uverio da je dokazna vrednost datih dokumenata veća od eventualnih štetnih posledica po prava optuženih. Odbrana će biti u mogućnosti da ospori sadržinu dokumenata u okviru unakrsnog ispitivanja relevantnih svedoka, između ostalih svedoka W04746 i W04290.

100. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokumente U001-0504-U001-0504-RED, SPOE00119160-SPOE00119160, SITF0024242577-SITF00242577, U001-0399-U001-0400 i 056474-056474, a odbija usvajanje u dokaze bez posredstva svedoka dokumenata U017-3349-U017-3363 i U003-4775-U003-4784.

7. Sedma kategorija: dokumenti zaplenjeni u domu g. Krasnićija odnosno g. Seljimija

101. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoji 20 dokumenata, za koje kaže da su povezani sa iskazima svedoka W04746 i/ili W04290, a zaplenjeni su tokom pretresa koji je izvršilo tužilaštvo u domu g. Krasnićija, odnosno g. Seljimija.¹²⁶

102. Odbrana osporava zakonitost plenidbe izvršene u domu g. Krasnićija odnosno g. Seljimija na osnovu sledećih argumenata: (i) navoda o manjkavostima u izvršenom popisu; (ii) propusta da se primerak popisa dostavi na albanskom

---

¹²⁶ **Svedok W04290:** 086833-086833 (dokument je takođe povezan sa svedokom W04746), 043803-043803; v. prilog 1 uz zahtev, stavke 37, 37A; SPOE00232092-00232094, SPOE00225221-SPOE00225223, SPOE00231386-SPOE00231387, SPOE00231388-SPOE00231389i SPOE00232680-00232685; v. prilog 2 uz zahtev, stavke 17A, 17B, 17C, 18-19; SPOE00232117-SPOE00232120, SPOE00231037-SPOE00231128, SPOE00230089-SPOE00230089, SPOE00230091-SPOE00230091, SPOE00230093-SPOE00230093, SPOE00227659-SPOE00227660, SPOE00226679-SPOE00226686, SPOE00226369-SPOE00226433, SPOE00226185-SPOE00226190 i SPOE00225799-SPOE00225799; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 217, 229, 232, 234, 236, 252, 258, 262, 266, 268; **svedok W04746:** SPOE00229687-SPOE00229688, SPOE00228852-SPOE00228852 i SPOE00226662-SPOE00226674; v. prilog 6 uz zahtev, stavke 238, 242, 260.

jeziku; (iii) odsustva pravnog zastupnika tokom (dela) pretresa izvršenog u domu g. Krasnićija; i (iv) navoda o kršenju prava optuženih.¹²⁷

103. Panel će preliminarno razmotriti pitanje da li je odbrani proceduralno dozvoljeno da ospori zakonitost izvršenog pretresa i plenidbe u ovoj fazi postupka.

104. Pravilom 39(1)(b) Pravilnika predviđeno je sledeće:

Ne gubeći iz vida odredbe iznete u stavu (2), pretres i plenidba na osnovu pravila 37 ili 38 se vrše u prisustvu lica na koje se odnose radnje specijalizovanog tužioca. Pre izvršenja, specijalizovani tužilac je dužan da:

[...]

(b) obavesti lice o njegovim pravima na osnovu pravila 42, odnosno 43;

105. U pravilu 42(3) Pravilnika stoji sledeće:

Sudski poziv, nalog ili istražna radnja koje preduzme specijalizovani tužilac, a koji se negativno odražavaju na prava određenog lica tokom istrage, mogu se osporiti pred sudijom pojedincem koji se određuje u skladu sa članom 25(1)(f) Zakona, odnosno pred panelom ukoliko je određen, u roku od mesec dana od zvaničnog obaveštenja o tom sudskom pozivu, nalogu ili istražnoj radnji i potvrdi predmetnog lica o njihovom prijemu.

106. Panel napominje da radnje pretresa i plenidbe nisu osporene u roku predviđenom pravilom 42(3) Pravilnika. Prema tome, može se smatrati da su se g. Krasnićić i g. Seljimi odrekli prava da ospore zakonitost tih radnji shodno Pravilniku. Panel nema uvid u to da postoje valjani razlozi u prilog stavu da je propisno osporavati zakonitost radnji pretresa i plenidbe pred panelom u ovoj fazi postupka.

---

¹²⁷ Odgovor, stavovi 31-51.

107. Uprkos tome, panel je rešio da razmotri meritum prigovora koje odbrana ulaže na zakonitost pretresa i plenidbe kako bi obezbedio i zajemčio pravičnost postupka i integritet spisa predmeta.

108. U vezi sa manjkavostima u popisu, odbrana tvrdi da pretres i plenidba izvršeni u domu g. Krasnićija i g. Seljimija ne ispunjavaju uslove iz pravila 39 Pravilnika i da su prava optuženih povređena iz sledećih razloga: (i) popis je nepotpun, materijalno nebitan ili preterano uopšten;¹²⁸ (ii) optuženima odnosno njihovim braniocima u dato vreme nije dostavljen spisak sa podacima o svakom zaplenjenom predmetu;¹²⁹ (iii) ažurirani popis sastavljen 28. aprila 2021. ne podudara se sa izvornim popisom;¹³⁰ (iv) stavkama opisanim kao „zbirke“ dokumenata krši se uslov o „detaljn[om] opis[u]“ iz pravila 39(4) Pravilnika;¹³¹ i (v) dokumenti koji se predlažu za usvajanje u dokaze ekstrakcijom su pribavljeni iz fajlova u „stonom računaru“ oduzetom iz doma g. Krasnićija, ali nije sačinjen popis na taj način pribavljenih fajlova i nije dostavljena beleška istražitelja iz koje bi se videlo da su fajlovi dobijeni ekstrakcijom iz tog računara.¹³²

109. U vezi sa tim argumentima, panel donosi sledeću odluku. Prvo, kao što je istaknuto u predmetu *Gucati*, pravilo 138(1) ne predviđa da je za prihvatanje dokaza potrebno da se podnese dokaz ili zapisnik o kontinuitetu nadzora.¹³³ Osim toga,

[p]ostojanje, konkretni detalji ili pouzdanost takvog zapisnika, ako postoji, potencijalno su relevantni faktori za ocenjivanje uslova za dopuštenost prikupljenih dokaza. Panel takođe napominje da o tom pitanju ne postoji međunarodni konsenzus niti postoje međunarodni standardi za vođenje i formu zapisnika o kontinuitetu nadzora. Jedino

---

¹²⁸ Odgovor, stav 36.

¹²⁹ Odgovor, stav 36.

¹³⁰ Odgovor, stav 37.

¹³¹ Odgovor, stav 38.

¹³² Odgovor, stav 43.

¹³³ KS-BC-2020-07, F00611/RED, Pretresni panel, *Public Redacted Version of the Trial Judgement* /Javna redigovana verzija presude/, 18. maj 2022, stav 28.

što bi moglo uticati na dopuštenost prikupljenih dokaza bile bi tvrdnje o nedostacima u kontinuitetu nadzora kojima se dovodi u pitanje autentičnost odnosno pouzdanost tih dokaza. U svakom slučaju, pouzdanost i autentičnost dokaza prikupljenih prilikom plenidbe uvek se moraju ocenjivati uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti, a ne samo na osnovu formalnog zapisnika koji je eventualno sačinjen tokom plenidbe.¹³⁴

110. Argumentacija odbrane se zasniva na zahtevu da popis bude konkretniji nego što je to predviđeno Pravilnikom. Panel se uverio da evidencija o pretresu ispunjava uslove iz pravila 39(4) o vršenju popisa sa detaljnim opisom i podacima.

111. Što se tiče druge pritužbe, Pravilnikom nije predviđeno da se dotičnom licu primerak popisa uruči u vreme vršenja pretresa i plenidbe (a pogotovo ne na albanskom jeziku). Jedini uslov iz Pravilnika jeste da dotično lice i njegov branilac, ako je prisutan, potpisuju popis i da su slobodni da unesu pismene primedbe o izvršenju pretresa i plenidbe.¹³⁵ To u ovom slučaju jeste učinjeno.

112. Što se tiče treće pritužbe, tužilaštvo nije bilo u obavezi da dostavi ažurirani popis. Tužilaštvo to jeste učinilo, što ide u korist, a ne na štetu odbrane. Prigovori odbrane u odnosu na sadržinu i/ili formu dodatnog popisa ili zapisnika stoga su nebitni za pitanje zakonitosti izvršenog pretresa.

113. Takođe je neosnovan prigovor odbrane u odnosu na korišćenje termina „zbirke“ dokumenata. Iako je pravilom 39(4) Pravilnika predviđeno da se zabeleže podaci o svakom „zaplenjenom predmetu“, taj uslov treba tumačiti u kontekstu toga šta je zaplenjeno u datom slučaju, u zavisnosti od količine, stanja i očuvanosti zaplenjenog materijala. Dokumente treba zabeležiti u obliku u kojem su zatečeni na lokaciji na kojoj je izvršen pretres. Ako su zatečeni u vidu svežnjeva ili zbirki

---

¹³⁴ *Ibid.*

¹³⁵ V. pravilo 39(4) Pravilnika.

dokumenata, opisati ih na taj način jeste u skladu sa uslovom da se navedu podaci o svakom zaplenjenom predmetu iz pravila 39(4) Pravilnika.

114. U vezi sa poslednjim prigovorom, panel napominje da je, u vreme izvršenja plenidbe, tužilaštvo zaplenilo i zapečatilo sve predmete u kese ili kutije sa dokazima¹³⁶ i da, prema tome, nije bilo kadro da utvrdi da li stoni računar sadrži fajlove i kakve, te je bilo dužno samo da evidentira i navede koji je predmet zaplenilo, to jest stoni računar. Tužilaštvo po Pravilniku nije dužno da pripremi izdvojeni popis sa fajlovima koji su naknadno ekstrakcijom pribavljeni iz zaplenjenog računara ili drugog elektronskog uređaja. Uostalom, odbrana se nije pozvala ni na kakvo pravilo ili pravno načelo merodavno pred Specijalizovanim većima na osnovu kojeg bi tužilaštvo bilo dužno da postupi na taj način.

115. Što se tiče pitanja jezika, odbrana tvrdi da je popis predmeta oduzetih tokom pretresa i plenidbe trebalo da bude sastavljen na albanskom, a ne na engleskom jeziku. Takav uslov ne postoji u pravilu 39 Pravilnika. Odbrana se neosnovano oslanja na pravilo 42(1)(c) Pravilnika¹³⁷ jer se to pravilo odnosi na pomoć prevodioca u slučajevima kada se obavlja ispitivanje nekog lica.¹³⁸ Strane u postupku ne tvrde da je do takvog ispitivanja došlo tokom vršenja radnji pretresa i plenidbe.

116. U vezi sa prisustvom branioca, pravilom 43(3) i (4) predviđeno je sledeće:

3. Istražna radnja koja zahteva prisustvo osumnjičenog, naročito ispitivanje, suočavanje, prepoznavanje ili rekonstrukcija lica mesta krivičnog dela ne može se obaviti bez prisustva specijalizovanog branioca. Osumnjičeni može da se odrekne ovog prava pod uslovom da se specijalizovani tužilac uveri da osumnjičeni razume prirodu tog prava i posledice odricanja od njega. Prilikom pružanja informacija s tim

---

¹³⁶ F00095, specijalizovani tužilac, *Prosecution Report on Search and Seizure pursuant to KSC-BC-2020-06/F00031/COR* /Izveštaj tužilaštva o pretresu i plenidbi izvršenim na osnovu KSC-BC-2020-06/F00031/COR/ (u daljem tekstu: izveštaj o pretresu i plenidbi kod g. Krasnićija), 19. novembar 2020, poverljivo i *ex parte*, stav 8.

¹³⁷ Odgovor, stav 40, fusnota 76.

¹³⁸ V. takođe pravilo 43(2) Pravilnika.

u vezi, specijalizovani tužilac uzima u obzir lične prilike osumnjičenog, uključujući godine starosti i duševno i fizičko stanje. Specijalizovani tužilac pismeno konstatuje da se osumnjičeni odrekao ovog prava i okolnosti u kojima je to učinio, a osumnjičeni tu pismenu konstataciju potpisuje.

4. Osumnjičeni se obaveštava da može da povuče svoju izjavu o odricanju u bilo kom trenutku tokom informativnog razgovara koji se s njim vodi. Kada osumnjičeni povuče svoju izjavu o odricanju, ispitivanje se obustavlja i može se nastaviti samo u prisustvu specijalizovanog branioca. Ispitivanje ili bilo koja druga radnja izvršena pre nego što osumnjičeni povuče svoju izjavu o odricanju ne gube valjanost i neće se ponavljati.

117. Panel preliminarno napominje da, kao što jasno proističe iz pravila 39(2) Pravilnika, prisustvo osumnjičenog nije neophodno tokom vršenja pretresa ili plenidbe. Shodno pravilu 43(3) Pravilnika, prisustvo branioca je neophodno samo u slučajevima kada istražna radnja zahteva prisustvo osumnjičenog. Budući da prisustvo osumnjičenog nije neophodno za vršenje pretresa i plenidbe na osnovu pravila 39 Pravilnika, to nužno znači da ni prisustvo branioca nije neophodno.

118. Međutim, u slučajevima kada je Pravilnikom predviđeno pravo na prisustvo branioca, dotično lice može da se odrekne prava na branioca. Panel se uverio da se g. Krasnići u ovom slučaju jeste odrekao svog prava na branioca. Naime, on se prvobitno odrekao prava da njegov branilac bude prisutan (od 8.26 do 10.34).¹³⁹ U 10.34, stigao je branilac g. Krasnićija i ovaj je naveo da želi da njegov branilac bude prisutan tokom daljeg toka pretresa. Braniocu je predan primerak naloga o pretresu i plenidbi, a on je prijem naloga potvrdio potpisom u 10.39. Branilac g. Krasnićija otišao je sa lica mesta u 11.46, ostavivši broj telefona na koji je tužilaštvo pristalo da ga nazove kada pretres bude završen.¹⁴⁰ G. Krasnići se u to vreme nije usprotivio takvom razvoju događaja. Branilac g. Krasnićija vratio se na

---

¹³⁹ Odgovor, stav 39; v. takođe izveštaj o pretresu i plenidbi kod g. Krasnićija, stavove 4, 8-9.

¹⁴⁰ Izveštaj o pretresu i plenidbi kod g. Krasnićija, stav 9.

lice mesta u 14.39.¹⁴¹ Ni g. Krasnići ni njegov branilac nisu uložili prigovor na to da se pretres nastavi u datim okolnostima i nisu osporili pretres na osnovu pravila 42(3) Pravilnika. U datim okolnostima, panel zaključuje da se g. Krasnići prvobitno odrekao prava da njegov branilac prisustvuje pretresu, a da njegov branilac kasnije jeste bio prisutan na njegov zahtev.

119. G. Seljimi nije uložio prigovor u vezi sa prisustvom svog branioca i panel se uverio da je pretres njegovog doma izvršen u skladu sa Zakonom i Pravilnikom.

120. S obzirom na navedeno, odbrana nije pokazala da su prava optuženih ili integritet postupka na bilo koji način bili materijalno ugroženi usled načina na koji su u ovom predmetu izvršene radnje pretresa i plenidbe.

121. Prema tome, panel će razmotriti mogu li se usvojiti u dokaze predmeti zaplenjeni u domu g. Krasnićija odnosno g. Seljimija. Panel je, u meri u kojoj je to moguće, cenio pomenutih 20 dokumenata služeći se istim kategorijama kao i ranije, a kategorije su sledeće: (i) fotografije; (ii) knjige; (iii) napisi iz štampe i novinski članci i intervjui; (iv) dokumenti koje je potpisao svedok W04290; (v) saopštenja za štampu Glavnog štaba OKV; (vi) radne verzije izjava za javnost OKV; (vii) dokumenti OKV u rukopisu; i (viii) drugi dokumenti OKV.

(a) Fotografija

122. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoji jedna fotografija g. Seljimija sa svedokom W04746, zaplenjena u domu g. Seljimija.¹⁴² Tužilaštvo tvrdi da je fotografija relevantna, autentična, da ima dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako bude usvojena u dokaze.¹⁴³

---

¹⁴¹ Izveštaj o pretresu i plenidbi kod g. Krasnićija, stav 12.

¹⁴² **Svedok W04746:** SPOE00229687-SPOE00229688; v.prilog 6 uz zahtev, stavku 238.

¹⁴³ Zahtev, stav 3; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 238.

123. Odbrana se protivi neposrednom usvajanju u dokaze niza fotografija i video snimaka jer su mnoge proizveli svedoci tužilaštva, ili su sa njima povezani, pa bi prema tome njihovo usvajanje u dokaze trebalo tražiti posredstvom tih svedoka. Odbrana tvrdi da ustaljena sudska praksa pokazuje da se fotografije i video snimci ne smeju usvajati u dokaze bez posredstva svedoka, odnosno bez nezavisnog svedočenja koje ispunjava uslove za prihvatanje u dokaze.¹⁴⁴

124. Panel smatra da u odsustvu dodatnih pojedinosti, kao što su datum, mesto i drugi kontekstualni elementi koje može da pruži samo svedok u svom iskazu, nije jasno zbog čega je data fotografija relevantna. Panel stoga neće usvojiti fotografiju u dokaze bez posredstva svedoka.

125. S obzirom na navedeno, panel odbija da usvoji u dokaze dokument SPOE00229687-SPOE00229688.

(b) Knjiga

126. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoji neobjavljeni rukopis naslovljen „OVK na Međunarodnoj konferenciji o Kosovu u Rambujeu i bombardovanje NATO-a“ iz februara 2020, u kojem se navodi da je autor g. Krasnići, a koji je zaplenjen u njegovom domu.¹⁴⁵ Tužilaštvo tvrdi da je dokument relevantan, autentičan, da ima dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako se usvoji u dokaze.¹⁴⁶

127. Odbrana se protivi usvajanju knjige u dokaze bez posredstva svedoka.¹⁴⁷ Odbrana dodaje da tužilaštvo nije jasno pokazalo na koji se način različite knjige

---

¹⁴⁴ Odgovor, stavovi 95-96; v. takođe prilog 6.8 uz odgovor, str. 2.

¹⁴⁵ **Svedok W04290**: SPOE00231037-SPOE00231128; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 229.

¹⁴⁶ Zahtev, stav 3.

¹⁴⁷ Odgovor, stav 68; v. takođe prilog 6.4 uz odgovor, str. 6-7.

uklapaju u tezu protiv optuženih i da pokušava da izdejstvuje usvajanje opsežnih knjiga u dokaze pri čemu ne ukazuje na to koji su delovi datih knjiga relevantni.¹⁴⁸

128. Panel zaključuje da je dokument SPOE00231037-SPOE00231128 relevantan jer se tiče prisustva optuženih na različitim lokacijama tokom vremenskog perioda na koji se odnosi optužnica, sredstava komunikacije kojima su raspolagali pripadnici OVK i pojedinih o ulozi g. Krasnićija i drugih u OVK.

129. Panel smatra da dokument nosi obeležja *prima facie* autentičnosti, kao što su činjenica da se u samom dokumentu autorstvo pripisuje g. Krasnićiju, da dokument nosi odgovarajući datum i da je pronađen u domu g. Krasnićija. Sve su to dovoljna obeležja *prima facie* autentičnosti.

130. Panel se, međutim, nije uverio u to da dokument SPOE00231037-SPOE00231128 ima *prima facie* dokaznu vrednost, odnosno da je, između ostalog, pouzdan. Konkretno, panel napominje da je u pitanju neobjavljena, radna verzija rukopisa i da prema tome, bez šireg konteksta kakav može da pruži samo svedok, nije izvesno koliko je dati dokument istinit po sadržini. Pred toga, panel napominje da tužilaštvo nije konkretno uputilo na delove ili odlomke rukopisa na koje želi da se osloni, što bi panelu možda omogućilo da konkretnije oceni *prima facie* dokaznu vrednost i pouzdanost datih odlomaka.

131. S obzirom na navedeno, panel odbija da usvoji u dokaze dokument SPOE00231037-SPOE00231128 bez posredstva svedoka.

(c) Napisi iz štampe, novinski članci i intervjui

132. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoje tri napisa iz štampe u kojima se govori o izjavama svedoka W04290 ili se prenose izjave koje mu se pripisuju, a koji su objavljeni u novinama Gazete šiptare. Dokumenti su zaplenjeni u domu

---

¹⁴⁸ Odgovor, stav 70.

g. Seljimija.¹⁴⁹ Tužilaštvo tvrdi da su dokumenti relevantni, autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako se usvoje u dokaze.¹⁵⁰

133. Odbrana se protivi neposrednom usvajanju u dokaze intervjuu u kojima su učestvovali svedoci tužilaštva i treća lica. Odbrana tvrdi da je, s obzirom na opasnost da su takvi dokumenti bili podvrgnuti novinarskoj analizi i tumačenju ili da su na drugi način bili predmet manipulacije, neophodno da se optuženima pruži prilika da ispituju istinitost njihove sadržine.¹⁵¹ Odbrana se takođe protivi neposrednom usvajanju u dokaze novinskih članaka u kojima se određene izjave pripisuju OVK ili optuženima zbog toga što joj nije moguće da ospori takve izjave, date izvan sudnice, i ispita okolnosti u kojima su one iznesene.¹⁵²

134. Panel zaključuje da su sva tri dokumenta relevantna budući da se, između ostalog, odnose na dejstva u operativnoj zoni Drenica, kao i na organizaciju i strukturu OVK.¹⁵³

135. Što se tiče pitanja autentičnosti, panel smatra da svi dokumenti imaju obeležja *prima facie* autentičnost jer nose datum i objavljeni su u novinama Gazete šiptare.

136. Panel se takođe uverio da dokumenti imaju *prima facie* dokaznu vrednost u odnosu na činjenice relevantne u ovom predmetu. Međutim, koristeći svoje diskreciono pravo, a u cilju da spreči svaku povredu interesa odbrane, panel smatra da odluku o usvajanju datih dokumenata treba doneti po saslušanju iskaza svedoka W04290, tokom kojeg će sadržina dokumenata moći da se u punoj meri ispita uz pomoć svedoka.

---

¹⁴⁹ **Svedok W04290:** SPOE00230089-SPOE00230089, SPOE00230091-SPOE00230091 i SPOE00230093-SPOE00230093; v. prilog uz zahtev, stavke 232, 234, 236.

¹⁵⁰ Zahtev, stav 3.

¹⁵¹ Odgovor, stav 56; v. takođe prilog 6.3 uz zahtev, str. 6-7.

¹⁵² Odgovor, stavovi 59-60.

¹⁵³ Optužnica, stavovi 35, 41.

137. S obzirom na navedeno, panel odbija usvajanje u dokaze bez posredstva svedoka dokumenata SPOE00230093-SPOE00230093, SPOE00230091-SPOE00230091 i SPOE00230089-SPOE00230089.

(d) Dokument koji je potpisao svedok W04290

138. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoji jedan „zahtev za kompenzaciju“ koji je potpisao svedok W04290, a koji je zaplenjen u domu g. Krasnićija.¹⁵⁴ Tužilaštvo tvrdi da je dokument relevantan, autentičan, da ima dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako se dokument usvoji u dokaze.¹⁵⁵

139. Odbrana odgovara da dokumente koji su povezani sa svedocima tužilaštva treba predložiti za usvajanje u dokaze posredstvom relevantnih svedoka, u skladu sa načelom usmenog vođenja postupka.¹⁵⁶

140. Panel zaključuje da je dokument SPOE00225799-SPOE00225799 relevantan jer se odnosi na zahtev za kompenzaciju štapskih troškova koji je svedok W04290, u svojstvu komandanta operativne zone Drenica, uputio Glavnom štabu OVK. To je relevantno za pitanje organizacije i rada unutar OVK.

141. Što se tiče pitanja autentičnosti, panel smatra da je dokument *prima facie* autentičan budući da ima datum, da ga je potpisao svedok W04290 u svojstvu komandanta operativne zone Drenica i da nosi oznake svog porekla.

142. Panel se takođe uverio da dokument ima *prima facie* dokaznu vrednost. Dokument se odnosi na ulogu i odgovornosti svedoka W04290 u svojstvu komandanta operativne zone Drenica i sadrži dokaze o prethodno pomenutim činjenicama.

---

¹⁵⁴ SPOE00225799-SPOE00225799; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 268.

¹⁵⁵ Zahtev, stav 3.

¹⁵⁶ V. gore stav 61; odgovor, stav 52; v. takođe prilog 6.2.1 uz odgovor, str. 35-36.

143. U vezi sa ugrožavanjem interesa odbrane, panel se uverio da je dokazna vrednost dokumenta veća od eventualnih štetnih posledica po prava optuženih. Odbrana će biti u mogućnosti da ispituje svedoka W04290 o dokumentu.

144. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokument SPOE00225799-SPOE00225799.

(e) Saopštenja za štampu Glavnog štaba OVK

145. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoje dva saopštenja za štampu Glavnog štaba OVK, prvobitno objavljena u sredstvima javnog informisanja Koha ditore i Zeri i Kosoves, pri čemu su date verzije zaplenjene u domu g. Krasnićija.¹⁵⁷ Tužilaštvo tvrdi da su pomenuti dokumenti relevantni, autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako se dokumenti usvoje u dokaze.¹⁵⁸

146. Odbrana se protivi neposrednom usvajanju u dokaze saopštenja za štampu tvrdeći da neka među njima nisu potpisana, da ne nose pečat a ponekad ni datum, da njihov autor nije poznat, da je nejasno na osnovu kojih informacija su napisana i da „izvorne“ verzije nisu dostupne, te da zato dokumenti ne ispunjavaju uslove za usvajanje u dokaze bez posredstva svedoka koji bi izneo širi kontekst.¹⁵⁹

147. Panel pre svega napominje da, iako tužilaštvo nije navelo da su dokumenti 086857-086857 i 086866-086866, takođe zaplenjeni u domu g. Krasnićija, povezani sa svedocima o kojima se diskutuje u ovoj odluci, oni su tesno povezani sa dokumentima 043802-043802 and 043805-043805 o kojima je već bilo reči u stavovima 72-77 gore u tekstu. Shodno tome, panel će se u ovoj odluci osvrnuti i na te dokumente.

---

¹⁵⁷ **Svedok W04290:** 086833-086833 (dokument je takođe povezan sa svedokom W04746) i 043803-043803; v. prilog 1 uz zahtev, stavke 37, 37A.

¹⁵⁸ Zahtev, stav 3.

¹⁵⁹ Odgovor, stav 17; v. takođe prilog 1 uz odgovor, str. 141-143.

148. Panel podseća da će pitanje ko je autor tih dokumenata biti rešeno tokom suđenja, kao što je rečeno u stavu 71 gore u tekstu.

149. Panel zaključuje da četiri saopštenja za štampu predstavljaju izjave za javnost koje je dala OVK i da su relevantna za čitav niz različitih pitanja u ovom predmetu, uključujući navode iz optužnice o postojanju oružanog sukoba, navode o uzimanju na metu kolaboracionista i protivnika, kao i o opravdavanju napada na njih, te krivična dela za koja se tvrdi da su izvršena u Ćirezu i Banjici.¹⁶⁰

150. U pogledu autentičnosti, panel se uverio da su dokumenti *prima facie* autentični. Saopštenja za štampu prvobitno su objavljena u sredstvima javnog informisanja Zeri i Kosoves i/ili Koha ditore. Tužilaštvo je navelo datume kada su saopštenja za štampu objavljena, dokumenti su označeni brojevima, a neki se i međusobno potkrepljuju.¹⁶¹ Prema uvidu panela, ništa ne dovodi u pitanje njihovu autentičnost.

151. Panel se takođe uverio da dokumenti imaju *prima facie* dokaznu vrednost u odnosu na činjenice relevantne u ovom predmetu. U pitanju su saopštenja za štampu objavljena u ime OVK. Kao što je prethodno već napomenuto, sadržina nekih saopštenja već je potkrepljena. Prema uvidu panela, ništa ne dovodi u pitanje konstataciju da dokumenti *prima facie* imaju dokaznu vrednost i da su pouzdani. Kakva je njihova dokazna snaga i koliku dokaznu vrednost imaju oceniće se na kraju suđenja na osnovu svih relevantnih dokaza.

152. Što se tiče ugrožavanja interesa odbrane, panel se uverio da je dokazna vrednost dokumenata veća od eventualnih štetnih posledica po prava optuženih. Konkretno, panel napominje da će odbrana biti u mogućnosti da ospori sadržinu dokumenata u okviru unakrsnog ispitivanja relevantnih svedoka tužilaštva.

---

¹⁶⁰ Optužnica, stavovi 17-20, 37, 39 76, 110-111.

¹⁶¹ V. npr. prilog 6 uz zahtev, stavke 2M, 35-36, 37A, 39A, 40, među kojima se međusobno potkrepljuju: (i) stavke 2M i 37A; (ii) stavke 35 i 36; i (iii) stavke 39A i 40.

153. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokumente 086833-086833, 043803-043803, 086857-086857 i 086866-086866.

(f) Radne verzije izjava za javnost OVK

154. Tužilaštvo traži usvajanje u dokaze pet dokumenata koji predstavljaju radne verzije izjava za javnost OVK, zaplenjenih u domu g. Krasnićija.¹⁶² Tužilaštvo tvrdi da su dati dokumenti relevantni, autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako dokumenti budu usvojeni u dokaze.¹⁶³

155. Odbrana se protivi usvajanju u dokaze dokumenata za koje se tvrdi da predstavljaju radne verzije političkih izjava i saopštenja za štampu u odsustvu svedoka čijim posredstvom bi se utvrdile njihova relevantnost, dokazna vrednost i pouzdanost.¹⁶⁴ Pored toga, odbrana tvrdi da dati dokumenti nemaju potrebna obeležja relevantnosti i autentičnosti i da je pred MKSJ-om zaključeno da ne treba uvoditi u spis predmeta radne verzije dokumenata čije je autorstvo nemoguće dokazati, a koje ne nose pečat, potpis i druga službena obeležja.¹⁶⁵ Odbrana dodaje da se ne mogu iznositi pretpostavke u autorstvu samo zbog mesta na kojem su dokumenti zaplenjeni, da tužilaštvo nije pokazalo da su radne verzije napisane pre objavljenih i da radne verzije dokumenata nemaju potrebnu dokaznu vrednost u odsustvu dokaza o tome da su autentične i da je njihov autor g. Krasnićići.¹⁶⁶ Najzad, odbrana tvrdi da je njihova dokazna vrednost manja od štetnih posledica

---

¹⁶²**Svedok W04290:** SPOE00232092-00232094, SPOE00225221-SPOE00225223, SPOE00231386-SPOE00231387, SPOE00231388-SPOE00231389 i SPOE00232680-00232685; v. prilog 2 uz zahtev, stavke 17A, 17B, 17C, 18-19.

¹⁶³ Zahtev, stav 3.

¹⁶⁴ Odgovor, stav 25; v. takođe prilog 2 uz odgovor, str. 69-79.

¹⁶⁵ Odgovor, stav 26.

¹⁶⁶ Odgovor, stavovi 27-29.

po prava optuženih jer bi njihovo neposredno usvajanje u dokaze odbrani onemogućilo da ispita svedoke o njihovoj autentičnosti i autorstvu.¹⁶⁷

156. Panel napominje da odbrana osporava autorstvo datih dokumenata, ali smatra da to što je autorstvo sporno ne predstavlja prepreku usvajanju u dokaze bez posredstva svedoka. Pitanje ko je autor dokumenata i da li se mogu pripisati optuženima biće rešavano tokom suđenja. Za potrebe usvajanja dokumenata u dokaze dovoljno je utvrditi da su predloženi dokumenti relevantni, da su *prima facie* autentični i imaju dokaznu vrednost.

157. Premda je tužilaštvo iznelo dodatna razjašnjenja o dokumentu SPOE00232092-00232094 na statusnoj konferenciji održanoj 20. marta 2023,¹⁶⁸ panel bez uvida u širi kontekst i dalje nije uveren da je dati dokument relevantan. Panel stoga taj dokument neće usvojiti u dokaze bez posredstva svedoka u ovoj fazi postupka.

158. Panel zaključuje da su preostala četiri dokumenta relevantna za optužbe jer se, između ostalog, odnose na sledeće: (i) radne verzije izjava za javnost OVK, koje su relevantne za krivična dela iz optužnice izvršena u Ćirezu; (ii) saznanja koja su članovi Glavnog štaba OVK mogli imati o tim krivičnim delima; (iii) politiku uzimanja na metu lica za koja se smatralo da su protivnici; (iv) postupak izrade saopštenja za štampu u ime Glavnog štaba OVK; i (v) obeležja nemeđunarodnog oružanog sukoba o kojem je reč u optužnici.¹⁶⁹

159. Što se tiče pitanja autentičnosti, panel smatra da su dokumenti *prima facie* autentični. Oni nose datum i, uopšte uzev, podudaraju se sa verzijama objavljenim u Zeri i Kosoves,¹⁷⁰ a pronađeni su u domu jednog od optuženih.

---

¹⁶⁷ Odgovor, stav 30.

¹⁶⁸ Transkript sednice na engleskom, 20. mart 2023, str. 2066, red 2 do str. 2067, red 22.

¹⁶⁹ Optužnica, stavovi 18-20, 31-32, 36-39, 76, 110-111.

¹⁷⁰ V. gore stavove 77, 153; v. takođe prilog 1 uz zahtev, stavke 35, 36, 37A.

160. Panel se uverio da dati dokumenti imaju *prima facie* dokaznu vrednost. Dokumenti sadrže *prima facie* pouzdane dokaze relevantne za utvrđivanje bitnih činjenica i okolnosti u ovom predmetu.¹⁷¹ Kakva je njihova dokazna snaga i koliku dokaznu vrednost imaju oćeniće se na kraju suđenja s obzirom na sve dokaze u celini.

161. U vezi sa ugrožavanjem interesa odbrane, panel se uverio da je dokazna vrednost dokumenata veća od eventualnih štetnih posledica po prava optuženih. Konkretno, panel napominje da su objavljene verzije radnih verzija saopštenja za štampu usvojene u dokaze na osnovu ove odluke, a da će odbrana biti u mogućnosti da ispituje svedoke tužilaštva o svim verzijama dokumenata.

162. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokumente SPOE00225221-SPOE00225223, SPOE00231386-SPOE00231387, SPOE00231388-SPOE00231389 i SPOE00232680-00232685, a odbija usvajanje u dokaze bez posredstva svedoka dokumenta SPOE00232092-00232094 u ovoj fazi postupka.

(g) Dokumenti OVK u rukopisu

163. Tužilaštvo traži usvajanje u dokaze tri dokumenta u rukopisu koji se odnose na OVK, a koji su zaplenjeni u domu g. Seljimija.¹⁷² Prvi dokument je izveštaj sa pojedinostima o različitim brigadama u operativnoj zoni Drenica.¹⁷³ Drugi dokument sadrži beleške o inspekcijama obavljenim u različitim operativnim zonama.¹⁷⁴ Treći dokument sadrži beleške o različitim sastancima, uključujući sastanke sa predstavnicima stranih država i sa ljudstvom OVK.¹⁷⁵ Tužilaštvo tvrdi

---

¹⁷¹ V. gore stav 158.

¹⁷² **Svedok W04290:** SPOE00226679-SPOE00226686; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 258. SPOE00226369-SPOE00226433; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 262. **Svedok W04746:** SPOE00226662-SPOE00226674; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 260.

¹⁷³ SPOE00226679-SPOE00226686; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 258.

¹⁷⁴ SPOE00226662-SPOE00226674; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 260.

¹⁷⁵ SPOE00226369-SPOE00226433; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 262.

da su dokumenti u rukopisu relevantni, autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako se dokumenti usvoje u dokaze.¹⁷⁶

164. Odbrana odgovara da se dati dokumenti mogu predložiti za usvajanje u dokaze samo posredstvom svojih autora,¹⁷⁷ da prvobitni izvor dokumenata nije poznat, da dokumenti nisu autentični, da nisu u dovoljnoj meri povezani sa krivičnim delima i vidovima odgovornosti iz optužnice i da je njihova dokazna vrednost znatno manja od štetnih posledica po optužene.¹⁷⁸

165. Panel smatra da su tri pomenuta dokumenta relevantna. Odnose se, između ostalog: (i) na pojedinosti o aktivnostima različitih brigada u operativnoj zoni Drenica; (ii) na funkcionisanje komandnog lanca u OVK; (iii) na inspekcije i sastanke obavljene od novembra 1998. do marta 1999, što je potencijalno relevantno za stepen organizacije i lanac komandovanja unutar OVK i za vidove odgovornosti; i (iv) na raspodelu odgovornosti između operativnih zona i Glavnog štaba OVK.¹⁷⁹

166. Što se tiče pitanja autentičnosti, panel smatra da su dokumenti *prima facie* autentični. Dokumenti nose datum, a neke je potpisao svedok W04290. Svi su zaplenjeni u domu g. Seljimija.

167. Panel se uverio da svi dokumenti imaju dovoljno obeležja *prima facie* dokazne vrednosti da bi ispunili minimalni uslov za usvajanje u dokaze. Međutim, panel napominje da će se pitanja ko su njihovi autori i da li se potpisi mogu pripisati određenim licima utvrđivati tokom suđenja i da će panel o tim pitanjima odluku doneti na kraju suđenja, pod pretpostavkom da pitanje da li se autorstvo može pripisati nekom konkretnom pojedincu uopšte bude bitno za tezu tužilaštva. Panel

---

¹⁷⁶ Zahtev, stav 3.

¹⁷⁷ Odgovor, stavovi 52-55.

¹⁷⁸ Odgovor, stavovi 97-101; v. takođe prilog 6.1 uz odgovor, str. 47-49; prilog 6.2.1 uz odgovor, str. 34-35.

¹⁷⁹ Optužnica, stavovi 19, 37, 39, 57.

takođe napominje da su dokumenti u rukopisu, da je pitanje njihovog autora za sada nerešeno i da, u ovoj fazi postupka, nije provereno šta je osnov za neke informacije koje se u njima iznose. Sve bi to moglo da utiče na odluku panela o dokaznoj snazi i dokaznoj vrednosti dokumenata, osim u slučaju da dokumenti naknadno budu potkrepljeni i smešteni u širi kontekst.

168. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokumente SPOE00226679-SPOE00226686, SPOE00226662-SPOE00226674 i SPOE00226369-SPOE00226433.

(h) Drugi dokumenti OVK

169. Tužilaštvo traži da se u dokaze usvoje još četiri dokumenta povezana sa OVK, to jest: (i) izveštaj Direkcije za operativne poslove Glavnog štaba OVK upućen načelniku Glavnog štaba OVK u kojem se diskutuje o gotovosti jedinica OVK;¹⁸⁰ (ii) naređenje OVK da se uhapsu građani koji ispoljavaju lojalnost prema Srbiji;¹⁸¹ (iii) radna verzija pisma svedoka W04290 za potrebe novinskog članka u Bota sora, u kojem se razjašnjavaju uloge pripadnika OVK;¹⁸² i (iv) zapisnik sa sastanka održanog 18. februara 2001. u „kući Jašarijevih“ u Prekazu kojem su, između ostalih,, prisustvovali optuženi i svedok W04290, a tokom kojeg se razgovaralo o osnivanju OVK.¹⁸³ Tužilaštvo tvrdi da su dokumenti relevantni, autentični, da imaju dokaznu vrednost i da interesi odbrane neće biti neopravdano ugroženi ako se usvoje u dokaze.¹⁸⁴

170. Odbrana odgovara da se dati dokumenti mogu predložiti za usvajanje u dokaze jedino posredstvom njihovih autora,¹⁸⁵ da nije poznat prvobitni izvor

---

¹⁸⁰ Svedok W04290: SPOE00232117-SPOE00232120; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 217.

¹⁸¹ Svedok W04746: SPOE00228852-SPOE00228852; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 242.

¹⁸² Svedok W04290: SPOE00227659-SPOE00227660; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 252.

¹⁸³ Svedok W04290: SPOE00226185-SPOE00226190; v. prilog 6 uz zahtev, stavku 266.

¹⁸⁴ Zahtev, stav 3.

¹⁸⁵ Odgovor, stavke 52-55.

dokumenata, da dokumenti nisu autentični, da nisu u dovoljnoj meri povezani sa krivičnim delima i vidovima odgovornosti iz optužnice i da je njihova dokazna vrednost znatno manja od štetnih posledica po prava optuženih.¹⁸⁶

171. Panel zaključuje da su pomenuti dokumenti relevantni za niz pitanja u ovom predmetu, uključujući: (i) operacije i funkcionisanje OVK i lanca komandovanja u OVK; i (ii) ulogu, funkcije i odgovornosti Glavnog štaba OVK.¹⁸⁷

172. Panel se uverio da su dokumenti *prima facie* autentični. Napisani su na hartiji sa zaglavljem, a sadrže i druga obeležja autentičnosti kao što su referentni brojevi, mesto, datum, pečat, mesto za potpis, imena relevantnih lica i/ili njihove potpise. Svi dokumenti su zaplenjeni u domu g. Krasnićija.

173. Kada je reč o dokaznoj vrednosti datih dokumenata, panel napominje da dokument SPOE00232117-00232120 ima *prima facie* dokaznu vrednost u odnosu na različita pitanja u ovom predmetu, uključujući hijerarhijske odnose unutar OVK i njenu funkciju, ulogu i odgovornosti Glavnog štaba OVK u tom kontekstu, učestvovanje Glavnog štaba OVK u operacijama, informacije kojima je raspolagao i različita organizaciona pitanja povezana sa OVK. Dokument je potpisao svedok W04752. Međutim, u dokumentu nisu navedeni ni datum ni broj. Panel u ovoj fazi postupka takođe nema uvid u to da je dokument ikada izdat. Dokument i dalje ima dokaznu vrednost u odnosu na informacije koje sadrži. Ukoliko, međutim, tužilaštvo tvrdi da dokument jeste izdat i sproveden u praksi, tu tvrdnju će morati da dokaže tokom suđenja.

174. Što se tiče dokazne vrednosti dokumenta SPOE00226185-SPOE00226190, panel napominje da je u pitanju potpisani zapisnik sa sastanka održanog 18. februara 2001. u Prekazu. Među učesnicima su bili gg. Tači, Veselji i svedok W04290. U zapisniku je zabeleženo da su sva trojica uzimala reč i davala

---

¹⁸⁶ V. prilog 6.1 uz odgovor, str. 31-33, 40, 50-52; prilog 6.2.1. uz odgovor, str. 34.

¹⁸⁷ Optužnica, stavovi 37, 39.

izjave, među kojima su neke relevantne u ovom postupku (između ostalog, za okolnosti u kojima je osnovana OVK, za ulogu koju su govornici u tome odigrali i za knjigu koju je objavio jedan od optuženih). Da dokument ima *prima facie* dokaznu vrednost proističe, između ostalog, iz sadržine zapisnika, datuma i mesta sastanka i navedenih imena učesnika.

175. U vezi sa dokaznom vrednošću dokumenta SPOE00227659-SPOE00227660, panel napominje da je reč o pismu dvojice pojedinaca upućenom novinama Botes sot. Kao i prethodna dva dokumenta, pismo je zaplenjeno u domu g. Krasnićija. Iako tužilaštvo tvrdi da je pismo objavljeno u novinama, nije predložilo primerak novina u kojima tvrdi da je dokument objavljen. U pismu se govori o javnoj debati između visokih pripadnika OVK prouzrokovanoj saopštenjem za štampu Glavnog štaba OVK u kojem se iznose optužbe protiv jednog lica. Očigledno je da dokument ima dokaznu vrednost usled niza faktora, uključujući njegovo poreklo, autora, činjenicu da je jedan primerak pronađen u domu g. Krasnićija, činjenicu da se u njemu beleži jedna od nekoliko situacija u kojima su pripadnici OVK davali izjave za javnost povodom istog slučaja. Panel u ovom kontekstu takođe napominje da je svedok W04290 predložen kao svedok tužilaštva.

176. U pogledu dokumenta SPOE00228852-SPOE00228852, panel smatra da on ima *prima facie* dokaznu vrednost. Konkretno, dokument sadrži dokaze relevantne za, između ostalog, politiku uzimanja na metu lica koja su se suprotstavljala OVK, učešće Glavnog štaba u sprovođenju takve politike, korišćenje komandnog lanca OVK u cilju sprovođenja te politike i, prema tome, za vidove odgovornosti po kojima se optuženi terete.

177. Kada je reč o ugrožavanju interesa odbrane, panel se uverio da je dokazna vrednost dokumenata SPOE00232117-00232120, SPOE00227659-SPOE00227660, SPOE00226185-SPOE00226190 i SPOE00228852-SPOE00228852 veća od štetnih posledica po prava optuženih. Konkretno, odbrana će biti u mogućnosti da ospori

sadržinu datih dokumenata u okviru unakrsnog ispitivanja svedoka tužilaštva. Činjenica da je g. Krasnići potpisao jedan od dokumenata ne utiče na taj zaključak.

178. S obzirom na navedeno, panel usvaja u dokaze dokumente SPOE00228852-SPOE00228852, SPOE00232117-00232120, SPOE00227659-SPOE00227660 i SPOE00226185-SPOE00226190.

C. OCENA DOKAZNE SNAGE DOKUMENATA USVOJENIH U DOKAZE

179. Panel napominje da svi predloženi dokumenti za koje je u ovoj odluci zaključio da se mogu usvojiti u dokaze ispunjavaju uslove za prihvatanje u dokaze iz pravila 138(1) Pravilnika. Međutim, odluka o usvajanju u dokaze nije isto što i odluka o tome kakvu će eventualnu dokaznu snagu usvojeni dokumenti imati u očima panela. Niti je utvrđivanje *prima facie* dokazne vrednosti nekog dokumenta isto što i konačna ocena dokazne vrednosti usvojenog dokumenta, koju će panel izneti na kraju suđenja. U skladu sa pravilom 139(2) Pravilnika, panel je dužan da oceni svaki pojedinačni dokaz imajući u vidu celokupni korpus dokaza usvojenih tokom suđenja i da dâ sveukupno ocenu i ceni sve dokaze u celini kako bi ustanovio da li su sporne činjenice dokazane. Shodno tome, premda je panel u ovoj odluci zaključio da se određeni dokumenti mogu usvojiti u dokaze, konačnu ocenu dokazne snage tih dokumenata izneće imajući u vidu celokupnih korpus dokaza predloženih tokom suđenja.

V. OZNAKA STEPENA TAJNOSTI

180. Panel napominje da izveštaj o pretresu i plenidbi kod g. Krasnićija (F00095) trenutno nosi oznaku stepena tajnosti „poverljivo i *ex parte*“. Panel stoga nalaže tužilaštvu da razmotri može li da podnese poverljivu redigovanu verziju tog dokumenta ili da zatraži izmenu njegove oznake stepena tajnosti.

VI. DISPOZITIV

181. Iz navedenih razloga, panel:

- a) **PRIHVATA** delimično zahtev u pogledu dokumenata za koje je tužilaštvo navelo da su povezani sa svedocima W04746, W01236 i W04290;
- b) **USVAJA** u dokaze sledeće dokumente: SPOE00056463-SPOE00056463, SPOE00054513-SPOE00054514, SPOE00054318-SPOE00054320, SPOE00054878-SPOE00054879, 008555-008555-ET, SPOE00054898-SPOE00054902-ET, 008557-008559, SPOE00054519-SPOE00054522-ET, 007948-007949-ET, SITF00384552-00384553, SPOE00120826-00120838-RED, 068263-068267, U001-7883-U001-7883, U000-8212-U000-8219, U000-8056-U000-8056, U000-8034-U000-8034, U000-8005-U000-8005, U000-7979-U000-7998, U000-7909-U000-7909, U000-7887-U000-7888, U000-7885-U000-7885, U000-7874-U000-7874, U000-7868-U000-7868, U000-7862-U000-7862, U000-7849-U000-7849, U000-7811-U000-7811, U000-7778-U000-7778, U000-7777-U000-7777, U000-7720-U000-7720, U000-7718-U000-7718, U000-7691-U000-7691, U000-7650-U000-7650, U000-1654-U000-1654, U000-1649-U000-1649, U000-1436-U000-1436, SPOE00225798-SPOE00225798, SITF00240682-00240682, IT-05-87 4D00037, IT-04-84 P00231, 096318-096335, U001-0291-U001-0292, U000-2142-U000-2142-ET, SITF00242138-SITF00242141, SITF00069016-SITF00069016, 099824-099827, U016-2743-U016-2743-EDT, U016-2735-U016-2735-ET Revised, IT-04-84 P00966.E, U008-1614-U008-1614-AT, 086833-086833-ET, 043802-043802, 043805-043805, 043861-043861, 043800-043800 (u svrhe opisane u stavu 77), 051864-051865 (u svrhe opisane u stavu 77), U000-9272-U000-9286, IT-05-87.1 P00436, U002-2800-U002-2822, U000-9858-U000-9888, U000-9349-U000-9364, U001-0504-

- U001-0504-RED, SPOE00119160-SPOE00119160, SITF0024242577-SITF00242577, U001-0399-U001-0400, 056474-056474, SPOE00225799-SPOE00225799, 086833-086833, 043803-043803, 086857-086857, 086866-086866, SPOE00225221-SPOE00225223, SPOE00231386-SPOE00231387, SPOE00231388-SPOE00231389, SPOE00232680-00232685, SPOE00226679-SPOE00226686, SPOE00226662-SPOE00226674, SPOE00226369-SPOE00226433, SPOE00228852-SPOE00228852, SPOE00232117-00232120, SPOE00227659-SPOE00227660 i SPOE00226185-SPOE00226190 i sledeće stranice iz dokumenata SPOE00055678-00056018 (str. SPOE00055805, SPOE00055810, SPOE00055849 i SPOE00055911), SPOE00053263-00053359 (str. SPOE00053322) i U015-8743-U015-9047 (str. U015-8757-U015-8758, U015-8782, U015-8874-U015-8876 i U015-8878);
- c) **NALAZE** sekretaru da dodeli brojeve dokaznog predmeta pomenutim dokumentima;
- d) **ODBIJA**, bez prejudiciranja eventualnih naknadnih odluka, usvajanje u dokaze bez posredstva svedoka sledećih dokumenata: 058755-058755, SPOE00204138-00204138, IT-03-66 P248, 054774-01, SPOE00209434-00209512, SPOE00128571-00128954, SITF00437747-00437748, SPOE00230134-SPOE00230134, SITF00243018-00243022, SITF00243005-00243010, SITF00242993-00242999, IT-05-87 6D00067, 055828-055829, 043853-043854, SPOE00056447-SPOE00056447, 076701-076704, SITF00012041-00012044, 076693-076700, U000-8262-U000-8262, U000-2534-U000-2534, U000-1647-U000-1647, U000-1644-U000-1645, IT-03-66 P93, 097047-097056, 096746-096747, U002-3436-U002-3441, U002-2855-U002-2868, U000-8363-U000-8363, U000-2419-U000-2420, 098615-098626, U001-2310-U001-2319, U001-5195-U001-5244, U017-3349-U017-3363, U003-4775-U003-4784, SPOE00229687-SPOE00229688, SPOE00231037-SPOE00231128, SPOE00230093-SPOE00230093, SPOE00230091-

- SPOE00230091, SPOE00230089-SPOE00230089 i SPOE00232092-00232094, kao i ostalih delova dokumenata SPOE00055678-00056018, SPOE00053263-00053359 i U015-8743-U015-9047, koji u prethodnom stavu nisu usvojeni u dokaze;
- e) **ODLAŽE** ocenu dokumenata SPOE00053729-SPOE00053730-ET i SPOE00053796-SPOE00053797-ET;
- f) **NALAŽE** tužilaštvu da pripremi i podnese stranice iz sledećih knjiga u skladu sa zaključkom panela iz stava 26 ove odluke najkasnije u **petak, 16. juna 2023. do 16.00 časova**:
- i. jedan dokument koji sadrži naslovnu stranicu dokumenta SPOE00055678-00056018 i stranice SPOE00055805, SPOE00055810, SPOE00055849 i SPOE00055911, kao i njihovu odvojenu prevedenu verziju;
  - ii. jedan dokument koji sadrži naslovnu stranicu dokumenta SPOE00053263-00053359 i stranicu SPOE00053322, kao i njihovu odvojenu prevedenu verziju; i
  - iii. jedan dokument koji sadrži naslovnu stranicu dokumenta U015-8743-U015-9047 i stranice U015-8757-U015-8758, U015-8782, U015-8874-U015-8876 i U015-8878, kao i njihovu odvojenu prevedenu verziju;
- g) **NALAŽE** tužilaštvu da eventualni zahtev za očuvanje poverljivog statusa materijala usvojenog u dokaze podnese najkasnije u **petak, 16. juna 2023. do 16.00 časova**. Eventualni odgovor na zahtev dostavlja se najkasnije u **petak, 23. juna 2023. u 16.00 časova**. Replike neće biti uzimane u razmatranje; i
- h) **NALAŽE** tužilaštvu da razmotri može li da podnese poverljivu redigovanu verziju izveštaja o pretresu i plenidbi kod g. Krasnićija, ili da

zatraži izmenu oznake stepena tajnosti postojećeg dokumenta najkasnije
do petka, 16. juna 2023. u 16.00 časova.

/potpis na originalu/

Sudija Čarls L. Smit III,
predsedavajući sudija

Petak, 9. jun 2023.

U Hagu, Holandija